



Spolufinancováno
Evropskou unií



MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR

Trávení volného času a budoucnost dětí a mládeže v Aši

Tematický výzkum

Kateřina Moravcová
Únor, 2025



Agentura
pro sociální začleňování

Dokument vznikl v rámci realizace projektu OPZ+ „Rozvoj systémů pro sociální začleňování“ registrační číslo projektu CZ.03.02.02/00/22_004/0000366.

Terénní šetření realizovali: Erik Solovov, Zuzana Korecká, Kateřina Moravcová

Kontakt:

Kateřina Moravcová, Oddělení výzkumů a evaluace (katerina.moravcova@mmr.gov.cz)

Odbor pro sociální začleňování (Agentura) MMR ČR

www.socialni-zaclenovani.cz

Text neprošel jazykovou korekturou.

Obsah:

Manažerské shrnutí	5
Kontext a cíle	6
Metodologické aspekty	6
Bezpečnostní anketa – veřejnost.....	7
Standardy výzkumné práce ASZ	9
Teoretická východiska a statistické údaje	10
Volný čas	10
Velikost skupiny dětí a mládeže v Aši	11
Možnosti trávení volného času dětí a mládeže v Aši	12
Poskytovatelé volnočasových aktivit	12
Sportovní kluby a organizace	13
Jiná vnitřní místa pro trávení volného času v Aši	15
Prostory a zařízení pro volný čas	15
Volný čas dětí a mládeže v Aši.....	19
Jak děti a mládež v Aši tráví svůj volný čas	20
Jak děti a mládež hodnotí možnosti trávení volného času.....	22
Místa v Aši.....	27
Oblíbená místa v Aši.....	27
Neoblíbená místa v Aši	30
Budoucnost dětí a mládeže v Aši	35
Návrhy a nápady na zlepšení volnočasových možností v Aši	38
Chybějící možnosti a návrhy na zlepšení volnočasového života v Aši	38
Shrnutí hlavních zjištění a doporučení	40
Seznam literatury	42

Seznam grafů

Graf 1: Počty dětí a mládeže v jednotlivých věkových skupinách v Aši (2020).....	11
Graf 2: Pohlaví respondentů.....	19
Graf 3: Věkové rozložení respondentů	19
Graf 4: Trávení volného času (uvedeno v %).....	20
Graf 5: Čas, který tráví tím, co je baví	21
Graf 6: Odpovědi ohledně místa trávení volného času	22
Graf 7: Odpovědi respondentů k hodnocení možností (uvedeno v %)	23
Graf 8: Odpovědi týkající se toho, co respondentům chybí (uvedeno v %)	23
Graf 9: Zájem o organizované aktivity	24
Graf 10: Aktivity, které by děti a mládež nejvíce bavili	24
Graf 11: Specifikace sportovních aktivit, o které by děti měly zájem	25
Graf 12: Oblíbená místa v Aši.....	27
Graf 13: Specificky jmenované oblíbené lokality.....	28
Graf 14: Neoblíbená místa v Aši.....	31
Graf 15: Specifické důvody neoblíbenosti míst	32
Graf 16: Budoucnost v Aši.....	35
Graf 17: Změna názoru na budoucnost	36

Seznam tabulek

Tabulka 1: Organizace, úřady a služby, se kterými byly realizovány rozhovory	7
--	---

Seznam obrázků

Obrázek 1: Ašský skatepark	17
Obrázek 2: Skatepark Cihelna	17

Seznam zkratek

Agentura, ASZ – Odbor pro sociální začleňování (Agentura) MMR ČR

APK – Asistent prevence kriminality

ČR – Česká republika

ČSÚ – Český statistický úřad

KPSV – Koordinovaný přístup k sociálnímu vyloučení

MěDDM – Městský dům dětí a mládeže

MMR ČR – Ministerstvo pro místní rozvoj ČR

MPSV – Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR

OSPOD – Oddělení sociálně právní ochrany dětí

PnB – Příspěvek na bydlení

PnŽ – Příspěvek na živobytí

PŠD – Povinná školní docházka

SLDB – Sčítání lidu, domů a bytů

TP – terénní pracovník

Manažerské shrnutí

Výzkum se zaměřil na možnosti trávení volného času dětmi a mládeží v Aši s cílem identifikovat jejich potřeby, preference a překážky, které jim brání v zapojení do volnočasových aktivit. Dále zkoumal, která místa jsou mezi mládeží oblíbená, kterým se naopak vyhýbají a jaké úpravy by mohly přispět k jejich větší atraktivitě. V neposlední řadě se výzkum věnoval budoucím plánům mladých lidí a jejich vztahu k Aši. Součástí zprávy jsou také výsledky veřejnostní bezpečnostní ankety, které jsou přiložena v příloze.

Hlavní zjištění:

- Většina dětí a mládeže tráví volný čas neformálně – setkáváním s kamarády, online aktivitami a neorganizovaným sportem. Organizované aktivity využívá jen menší část.
- 67 % respondentů hodnotí nabídku volnočasových aktivit v Aši negativně, nejvíce chybí zábavní zařízení (kina, herny pro děti), kulturní akce a prostory pro neformální setkávání.
- Bezpečnostní rizika jsou vnímána zejména v centru města, Karlově ulici a okolí Prioru.
- 69 % mladých lidí plánuje z Aše odejít kvůli nedostatku pracovních a studijních možností a slabé nabídce volnočasových aktivit.

Doporučení:

- Vytvoření prostor pro neformální setkávání mládeže – například čajovny, komunitní centra, kryté volnočasové zóny.
- Rozšíření nabídky organizovaných volnočasových aktivit – zaměřit se na aktivity, o které děti a mládež jeví zájem.
- Zlepšení propagace volnočasových aktivit – zvýšit informovanost dětí a mládeže o existujících možnostech (školy, sociální sítě, informační kanály).
- Revitalizace problémových oblastí a posílení bezpečnosti – zaměřit se na rizikové lokality a lepší údržbu veřejných prostor.
- Podpora mladých lidí k setrvání v Aši – rozvoj pracovních a vzdělávacích příležitostí, větší zapojení mladých do komunitního života.

Výzkum byl realizován smíšenou metodou, která kombinovala dotazníkové šetření mezi 212 žáky základních a středních škol, polostrukturované rozhovory se zástupci organizací a institucí a fokusní skupina s dětmi. Hlavním zdrojem dat bylo dotazníkové šetření a fokusní skupina, zatímco rozhovory poskytly kontext a pomohly dokreslit situaci v Aši. Tento přístup umožnil nejen identifikovat obecné trendy, ale také lépe porozumět potřebám a preferencím mládeže. Výsledky výzkumu mohou sloužit jako podklad pro strategický rozvoj volnočasových aktivit a komunitního života mladých obyvatel města.

Kontext a cíle

Výzkumná zpráva se věnuje tématu trávení volného času a budoucnosti dětí a mládeže ve městě Aš. Pro potřeby tohoto výzkumného šetření jsme stanovili jako cílovou skupinu děti a mládež ve věku 13–18 let. Výzkum se nezaměřoval výlučně na děti a mládež ze sociálně znevýhodněných rodin, ačkoliv je trávení volného času těchto dětí a mládeže sledováno s vyšší pozorností. Přestože nebyli děti a mládež ze sociálně znevýhodněných rodin či sociálně vyloučených lokalit jedinou cílovou skupinou tohoto výzkumu díky sběru dat na základních školách zde byli zastoupeni také. Zapojené základní školy jsou spádovými školami některých z těchto lokalit. Cílem výzkumného šetření bylo získat přehled o způsobu trávení volného času dětí a mládeže, včetně rizikových skupin, ve městě Aš. Jeho hlavním účelem bylo zjistit, jak děti a mládež svůj volný čas tráví, jaké aktivity by preferovali (co jim v Aši chybí nebo naopak vyhovuje) a jak vnímají svou budoucnost v tomto městě. Výzkumné otázky byly sestaveny na základě rozhovorů se zapojenými, v této oblasti relevantními, aktéry.

HO: Jak tráví děti a mládež ve věku 13–19 let svůj volný čas ve městě Aš?

VO₁: Jak děti a mládež vnímají dostupné možnosti trávení volného času a jaké příležitosti jim podle jejich názoru chybí?

VO₂: Jaké konkrétní aktivity a místa preferují děti a mládež pro trávení svého volného času v Aši?

VO₃: Jaké jsou plány dětí a mládeže ve vztahu k jejich budoucnosti?

Zpráva z tematického výzkumu poslouží jako východisko pro činnosti lokálního konzultanta, pro tvorbu strategických dokumentů a kvalifikovanou diskuzi aktérů angažovaných v tématech bezpečnost a prevence. V neposlední řadě poslouží městu jako podklad při rozvoji formálních i neformálních volnočasových aktivit a míst a k možné úpravě města dle výpovědí dětí a mládeže.

Metodologické aspekty

Výzkum byl realizován prostřednictvím smíšeného výzkumného designu, který kombinoval kvantitativní a kvalitativní metody. Tato triangulace umožnila komplexnější porozumění problematice trávení volného času dětí a mládeže v Aši a jejich perspektivám na budoucnost.

Kvalitativní část výzkumu zahrnovala polostrukturované rozhovory, přímé pozorování a fokusní skupina. Tato metoda umožnila zachytit subjektivní vnímání a interpretace zúčastněných aktérů. Výběr respondentů probíhal cíleně s důrazem na jejich relevantnost k tématu. Do této části výzkumu byli zahrnuti zástupci oddělení sociálně-právní ochrany dětí, pracovníci organizací poskytujících volnočasové aktivity pro děti a mládež v Aši, terénní pracovníci sociálních služeb působící na území města a zástupci městské policie. Rozhovory sloužili především k doplnění odpovědí dětí a zarámování lokalit v Aši. Fokusní skupina proběhla ve spolupráci se studentským parlamentem města Aš. Této fokusní skupiny se zúčastnilo celkem 10 dětí.

Fokusní skupina byla rozdělena do čtyř tematických oblastí. První se zaměřovala na oblíbená místa v Aši, jejich výhody i nedostatky. Druhá oblast se věnovala místům, kde se děti necítí dobře, a návrhům na jejich zlepšení, včetně opatření pro zvýšení bezpečnosti. Třetí část se

věnovala možnostem participace na zlepšení a volnočasové nabídce. Čtvrtá část se soustředila na volnočasovou nabídku.

Kvantitativní část výzkumu byla realizována prostřednictvím dotazníkového šetření zaměřeného na žáky a studenty škol v Aši. Byly vytvořeny dva typy dotazníků, a to dotazník A, určený pro žáky gymnázia a základních škol, a dotazník B, zaměřený na žáky praktické školy. V dotazníku B byly některé otázky z důvodu náročnosti vynechány. Dotazníkové šetření proběhlo na dvou základních školách, jedné střední škole a jedné praktické škole, které se nacházejí na území města Aš. S ohledem na etické zásady a ochranu osobních údajů respondentů jsou zúčastněné školy uvedeny anonymizovaně. Celkově se dotazníkového šetření zúčastnilo 212 respondentů z výše uvedených škol.

Na začátku dotazníku byli žáci a studenti dotazováni na své pohlaví a věk. Šetření se zúčastnilo celkem 59 % mužů, 40 % žen a 1 % uvedlo jiné pohlaví. Druhou otázkou byl dotaz na věk respondentů. Šetření se zúčastnili respondenti ve věku od 13 do 19 let, a to v následujícím zastoupení. Třináctiletí 9 %, čtrnáctiletí 22 %, patnáctiletí 30 %, šestnáctiletí 11 %, sedmnáctiletí 13 %, osmnáctiletí 9 % a devatenáctiletí 6 %.

Výzkum byl realizován ve spolupráci s různými subjekty, jejichž zapojení bylo cenné pro získání relevantních a validních dat. Přehled zapojených aktérů je uveden v tabulce 1. Tento metodologický přístup umožnil získat jak statistická data reflektující obecné trendy a postoje dětí a mládeže, tak hlubší vhled do dané problematiky, především co se týká lokalit a neformálního volného času.

Tabulka 1: Organizace, úřady a služby, se kterými byly realizovány rozhovory

	Počet rozhovorů	Počet respondentů
Městská policie (preventista, APK)	2	7
MěDDM Sluníčko (ředitelka, pracovnice DDM)	1	2
OSPOD (zástupkyně vedoucího, kurátorka pro děti a mládež)	1	2
Kotec (ředitelka, terénní pracovnice)	2	2
Karo (terénní pracovnice)	1	1
Celkem	7	14

Zpráva byla doplněna o data Českého statistického úřadu ČR a Ministerstva práce a sociálních věcí ČR, a zjištění z dalších odborných publikací, zpráv a výstupů relevantních pro výše definované téma výzkumu. Klíčová zjištění byla především z dotazníkového šetření a fokusní skupiny.

Bezpečnostní anketa – veřejnost

Součástí výzkumné zprávy je také anketa zaměřená na bezpečnost a kriminalitu, která byla realizována v Aši během ledna. Anketa byla distribuována dvěma způsoby – elektronicky a v papírové formě – s cílem oslovit co nejširší spektrum respondentů. Celkem se ankety zúčastnilo 457 osob, z nichž 436 uvedlo, že bydlí ve městě Aš, zatímco 21 respondentů přiznalo, že ve městě Aš nebydlí. Výsledky této ankety jsou součástí přílohy.

Při interpretaci výsledků je však nutné zohlednit některá metodologická omezení a rizika, která mohou ovlivnit validitu získaných dat. V první řadě je třeba zdůraznit, že se jedná o anketu,

nikoli o výběrové šetření, u něhož by byla zajištěna kontrola nad výzkumným souborem. To znamená, že nelze přesně určit, kdo se ankety zúčastnil, a výběr respondentů nebyl řízen výzkumnými kritérii.

V online prostředí se navíc ukazuje, že na dotazování odpovídají především specifické skupiny obyvatel. Jedná se zejména o osoby s přístupem k internetu a odpovídajícími digitálními kompetencemi, občany, kteří mají dostatečnou časovou kapacitu pro vyplnění ankety, a jedince se zvýšeným zájmem o dané téma. To může vést k určitému zkreslení výsledků ve prospěch těchto skupin.

Další metodologické riziko představuje absence kontroly nad tím, kdo dotazník skutečně vyplňuje. V online dotazníku není možné ověřit identitu respondentů, což otevírá prostor pro nežádoucí faktory, jako je vyplňování osobami, které nemají žádný vztah k lokalitě, ale k dotazníku se náhodně dostanou. Také existuje možnost, že jedna osoba vyplní dotazník opakovaně, čímž by mohlo dojít ke zkreslení výsledků.

Z uvedených důvodů je třeba k interpretaci výsledků přistupovat s opatrností a vnímat je jako orientační, nikoli jako plně reprezentativní obraz bezpečnostní situace v Aši.

Standardy výzkumné práce ASZ

Výzkumníci Agentury pro sociální začleňování (dále také „ASZ“) ctí obecně uznávané standardy kvality a etiky výzkumné práce. Mezi tyto standardy kvality patří především dodržování zásady validity a reliability dat. Validity (platnosti) dat je v ASZ dosahováno dlouhodobým šetřením na místě, pečlivým výběrem (rekrutací) respondentů, užitím vhodných nástrojů výzkumu (scénáře rozhovoru, karty checklistů a indikátorů sociálního vyloučení, příp. výzkumnického deníku) i za pomoci přímých citací.

Pro zajištění validity dat výzkumníci v ASZ při své práci využívají tzv. metodu triangulace zdrojů, kdy závěry z terénního šetření vycházejí z kombinace min. 3 zdrojů zjištění informací. Práce výzkumníků ASZ je dále založena i na triangulaci výzkumných metod. Mezi standardní použité metody v ASZ tak patří zúčastněné/nezúčastněné pozorování, polostrukturované rozhovory, sekundární analýza získaných dat včetně statistických dat (deskresearch), skupinové rozhovory, příp. dotazníková šetření. Výzkumníci využívají i tzv. triangulaci zjištění v časové ose, tj. ověřují získaná data v rozličných etapách výzkumu.

Reliability (spolehlivosti) dat dosahují výzkumníci v ASZ standardizovaným postupem analýzy dat od jasně stanovených oblastí dotazování (scénáře rozhovorů), vyhotovením přepisů rozhovorů až po kódování sebraných dat (tzv. clustering). Při kódování výzkumníci ASZ redukují velké množství získaných dat do menších počtů analytických jednotek (clusterů) na základě souvislostí (podobnosti či odlišnosti).

Se sběrem a s analýzou dat končí výzkumníci v ASZ v momentě tzv. nasycení (saturace) dat. Nasycením se chápe jev, kdy již nepřicházejí nové informace či poznatky z terénu, naopak se objevují stále stejné vzorce a kategorie.

Při své práci se výzkumníci ASZ řídí i Etickým kodexem výzkumníků Agentury pro sociální začleňování, který ukotvuje mimo jiné práci s citlivými daty či nestrannost vůči subjektům v terénu. Ve zprávách o výsledcích výzkumníci v ASZ jasně rozlišují mezi poznatky zjištěnými od respondentů, svou interpretací těchto poznatků a jakýmkoliv doporučeními na nich založenými. Použití tohoto kodexu mj. znamená, že v šetření není narušeno soukromí a důstojnost respondentů, respondenti byli vždy informováni o smyslu výzkumu a v případě nahrávání požádáni o jeho svolení. Samozřejmostí je i zaručená anonymita dotazovaných.

Teoretická východiska a statistické údaje

Volný čas

Volný čas je často definován jako období, které zůstává po splnění pracovních a nepracovních povinností. Hofbauer (2004) jej charakterizuje jako čas, kdy se jedinec věnuje aktivitám na základě vlastního rozhodnutí, s očekáváním příjemných zážitků a uspokojení. V kontextu dětí a mládeže ve věku 11–19 let zahrnuje volný čas veškeré činnosti mimo školní výuku a základní péči, jako je hygiena, stravování či spánek.

Volnočasové aktivity lze rozdělit na organizované a neorganizované. Organizované aktivity jsou charakteristické pevnou strukturou, dohledem dospělých a zaměřením na rozvoj specifických dovedností. Naopak neorganizované aktivity probíhají bez formálního vedení a zahrnují činnosti jako setkávání s přáteli, hraní her na počítači, využívání sociálních sítí, čtení či procházky. Neorganizované aktivity postrádají strukturované cíle a dohled dospělých, což poskytuje dospívajícím svobodu a možnost seberealizace (Hamřík, 2022).

Výzkumy ukazují, že s rostoucím věkem děti tráví stále méně času venkovními aktivitami. Například výzkumné šetření Chalupecké (2022) zjistilo, že se zvyšujícím se ročníkem základní školy klesá frekvence chození ven, zatímco čas strávený hraním počítačových her a na sociálních sítích roste. Tento trend může mít dopad na fyzickou aktivitu a celkové zdraví mládeže.

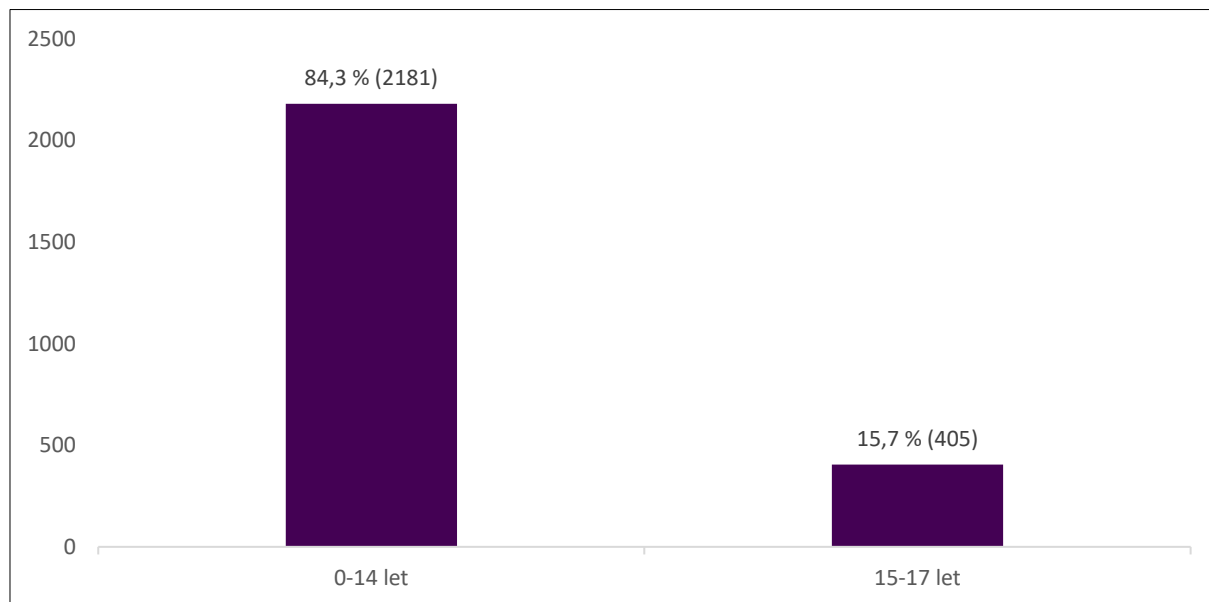
Současný vývoj volnočasových aktivit dětí a mládeže není příliš pozitivní. Prohlubuje se spíše pasivita, konzumnost a nenáročnost aktivit. Snižuje se frekvence aktivit; pouze sledování televize má každodenní frekvenci. Mezi týdenní aktivity patří poslech hudby, četba časopisů, schůzky s přáteli a nicnedělání (Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, 2001).

Pochopení toho, jak děti a mládež tráví svůj volný čas, jaké aktivity preferují a jaké příležitosti jim chybí, je klíčové pro tvorbu efektivních programů a intervencí zaměřených na podporu jejich zdravého vývoje a prevenci sociálně patologických jevů.

Velikost skupiny dětí a mládeže v Aši

K 31.12.2023 žilo v Aši 12 783 obyvatel, z čehož děti do 14 let činily 1 972 osob a tvořily tak 15,43 % populace města. Údaje za jednotlivé věkové skupiny, jež zahrnují děti a mládež jsou k dispozici pouze ze Sčítání 2021 (viz Graf 1). V kategorii do 17 let (včetně) byl k datu 31. 12. 2020 počet obyvatel ve městě Aš 2 586.

Graf 1: Počty dětí a mládeže v jednotlivých věkových skupinách v Aši (2020)



Zdroj: ČSÚ, SLDB

O počtu dětí žijících v sociálně znevýhodněných domácnostech mohou poskytnout bližší představu údaje o nezaopatřených dětech mezi společně posuzovanými osobami příspěvku na živobytí. V roce 2023 bylo mezi společně posuzovanými osobami 133 nezaopatřených dětí. Oproti roku 2022 se jedná o pokles z 138 nezaopatřených dětí.

Dalším možným ukazatelem pro počet dětí zvolené cílové skupiny může být také celkový počet žáků, kteří ve školním roce 2022/23 ukončili povinnou školní docházku (dále „PŠD“) v běžných třídách nebo předčasně ukončili PŠD¹. V tomto školním roce ve městě Aš ukončilo PŠD 141 žáků, předčasně PŠD ukončilo 16 žáků.

Vymezení oblastí SVL ve městě Aš proběhlo v součinnosti s aktéry města a respondenty dotazníkové šetření. V neposlední řadě bylo také využito Analytického podkladu (Hladík, Korecká, Sál, 2024).

¹ Předčasným odchodem se rozumí ukončení PŠD v 7. nebo 8. ročníku

Možnosti trávení volného času dětí a mládeže v Aši

Možnosti trávení volného času významně ovlivňují kvalitu života dětí a mládeže a hrají klíčovou roli v jejich zapojení do komunity, osobnostním rozvoji a prevenci rizikového chování. V této kapitole se zaměříme na aktuální nabídku volnočasových aktivit a veřejných míst v Aši, která slouží k trávení volného času. Tato analýza poskytne kontext pro interpretaci odpovědí respondentů z dotazníkového šetření a rozhovorů s aktéry – umožní nám porovnat, jaké volnočasové možnosti jsou v Aši skutečně dostupné a jak je vnímají samotné děti. Ukážeme, jaké organizované i neformální aktivity město nabízí, jak jsou využívány a jaké případné bariéry brání jejich většímu zapojení do života mládeže.

Poskytovatelé volnočasových aktivit

Městský dům dětí a mládeže Sluníčko

Městský dům dětí a mládeže Sluníčko (dále „MěDDM“) v Aši je jednou z hlavních organizací ve městě, která se zaměřuje na zájmové aktivity pro děti a mládež. Dále také nabízí rodinné centrum s hernou pro děti, Studentský parlament, Teens program a nalezneme zde i pedagogicko-psychologickou poradnu. Mimo tuto činnost a pravidelné zájmové aktivity, tzv. kroužky, realizuje také prázdninovou činnost. Jedná se o příměstské tábory, a to včetně příměstských táborů o jarní prázdniny. Hlavní středisko ve městě Aš se nachází na adrese Štefánikova 2515. Dále činnosti probíhají v ašském plaveckém bazénu, tělocvičně G. Geipela, ZŠ Hlávkově, tělocvičně Keller, MŠ a ZŠ Okružní, Gymnáziu Aš, ZŠ Kamenné a na ZŠ a SŠ Aš.

Pro školní rok 2024/2025 dle webových stránek DDM nabízí téměř 50 kroužků pro různé věkové skupiny. Některé z nich se konají v nedalekých Hranicích, kde má MěDDM pobočku. Pro věkovou skupinu 12–19 let nabízí v Aši následující kroužky:

- Chill vibes club – 1x za 14 dní, 12-17 let, 200 Kč/rok
- Čeština hrou, neboj se češtiny II. – týdně, 11-15 let, 600 Kč/rok
- Keramika I. – týdně, 7-15 let, 2600 Kč
- Keramika II. - týdně, 7-15 let, 2600 Kč
- Kuchtíci – týdně, 6-12 let, 1500 Kč
- Rybářský kroužek Aš – týdně, 8-15 let, 600 Kč
- Street dance II. – týdně, 10-15 let, 600 Kč
- Šachový klub – týdně, 6-99 let, 500 Kč
- Šikovné ručičky – týdně, 6-12 let, 1000 Kč
- TalkTime English – týdně, 16-20 let, 0 Kč
- Studentský parlament Aš – dle domluvy, 14-25 let, 0 Kč

Pro platbou zájmových aktivit a táborů lze využít také finančního daru od města Aš. Jedná se o 1000 Kč a je dostupný rodinám s trvalým pobytem v Aši. Na stránkách je uveden přehledný postup, jak příspěvek získat.

Základní umělecká škola Roberta Schumanna Aš

Základní umělecká škola Roberta Schumanna Aš (dále jen „ZUŠ“) byla založena v roce 1892. Hlavní sídlo má v Kostelní ulici 42/12, dále poskytuje své vzdělávání na Gymnáziu Aš, v ZŠ Hranicích a ZŠ Hazlov. Poskytuje čtyři obory – hudební, výtvarný, literárně dramatický a taneční.

V hudebním oboru nabízí výuku na klávesové (klavír, keyboard), strunné (kytara), smyčcové (housle, viola, kontrabas), lidové (dudy, akordeon), dechové nástroje (zobcová a příčná flétna, saxofon, klarinet, pozoun, trubka, lesní roh, baryton, tenor), bicí nástroje a zpěv (sólový a sborový). Výtvarný obor nabízí dvě studijní zaměření: Výtvarnou a Multimediální tvorbu. Literárně – dramatický obor nabízí studijní zaměření „dramatická tvorba“. Taneční obor nabízí studijní zaměření „tanec“.

Ceny za poskytované se pohybují od 1400 Kč do 2200 Kč. ZUŠ také nabízí možnost pronájmu hudebního nástroje, zde se ceny pohybují od 500 Kč do 800 Kč dle ceny nástroje. ZUŠ je také možné financovat z příspěvku od města Aš, tuto skutečnost mají uvedenou na webových stránkách.

Junák – český skaut, středisko Smrčina Aš, z.s.

Junák – český skaut, středisko Aš (dále „Skaut Aš“), je jednou z významných organizací zaměřených na výchovu dětí a mládeže prostřednictvím zážitkové pedagogiky a hodnotového vzdělávání. Skaut Aš nabízí pravidelná setkání pro různé věkové kategorie, od nejmladších světlušek a vlčat až po starší skauty a rovery. Činnost střediska zahrnuje nejen pravidelné oddílové schůzky, ale také víkendové výpravy, letní tábory a další akce zaměřené na rozvoj samostatnosti, spolupráce a vztahu k přírodě. Skautské aktivity probíhají na různých místech ve městě, včetně kluboven a venkovních lokalit využívaných k praktickým dovednostem a pobytu v přírodě. Na stránkách nalezneme kontakty na skupiny *Novus* (pro chlapce i dívky 15-26 let) a na skupiny *Dravci* a *Ježury* (pro chlapce a dívky 11-14 let). Na webových stránkách se neuvádí cena ani možnost využití finančního příspěvku města – jsou však uvedeni v oficiálním seznamu.

Sportovní kluby a organizace

Ašští bajkeři, z.s.

Jedná se o sportovní klub zabývající se cyklistikou. Během školního roku probíhají pravidelné tréninky dle věku dětí, klub také pořádá soustředění. Tréninky jsou čtyř typů – kolo, běh, bazén a tělocvična. Zájemci mají také možnost účastnit se závodů. Členské příspěvky jsou ve výši 1200 Kč, na stránkách je rovněž uvedeno možné čerpání příspěvku města.

Česká tábornická unie - T.K. Vodácký klub Š.RUM Aš, p.s.

Vodácký klub vznikl v roce 1985 jako neformální společnost lidí z Aše a okolí. Během let se z klubu stala oficiální příspěvková organizace. Nejedná se o pravidelnou volnočasovou aktivitu, na svých webových stránkách mají uvedeny termíny akcí. Jedná se o různorodé aktivity – lyžování, turistika, vodní turistika, sportovní utkání aj. Na webových stránkách mají

uvedenou podporu města Aš, o možnosti příspěvku se nezmiňují přímo – jsou však uvedeni v oficiálním seznamu.

Florbal Aš z.s.

Sportovní florbalový tým Aš se již několik let věnuje tomuto sportu. Tréninky probíhají v SH Geipelova, SH Keller a v tělocvičně gymnázia Aš. Nabízí tréninky pro děti a mládež. Cílová skupina výzkumného šetření se může přidat do skupiny „Starší žáci (ročníky 2010 až 2011)“, kam se mohou hlásit dívky i chlapci. Následně také nabízí tréninky pro dospělé. Členské příspěvky pro období září 2024–červen 2025 činí pro ligu „Starší žáci“ 2200 Kč, pro ostatní kategorie 2000 Kč. Platbu je také možno rozložit na dvakrát, tj. na 1200 Kč za ligu „Starší žáci“ a 1100 Kč za ostatní kategorie. Ačkoliv se na oficiálních stránkách finančního příspěvku města Aš tento klub vyskytuje, na stránkách možnost čerpání uvedenou nemá.

TJ Jiskra Aš, z.s.

Tělovýchovná jednota Jiskra Aš byla založena v roce 1948. Aktuálně nabízí širokou škálu sportovních aktivit. Konkrétně fotbal, stolní tenis, basketbal, nohejbal, šachy a cvičení. Fotbal nabízí několik kategorií, mezi kterými nalezneme nejen starší žáky (ročník 2010 a 2011), ale také dorost a muže. Klub nabízí také letní fotbalový kemp. Výše příspěvků je 1500 Kč na pololetí. Ačkoliv se na oficiálních stránkách finančního příspěvku města Aš tento klub vyskytuje, na stránkách možnost čerpání uvedenou nemá. O stolní tenise nemá klub na svých webových stránkách uvedeny podrobnější informace. To stejné platí také o šachách. Basketbalový oddíl má aktuálně 53 členů, z čehož je dětí 30. Tréninky jsou členěny dle kategorií a probíhají 1x – 3x týdně. Výši členského příspěvku webové stránky neuvádí. Nohejbalový oddíl aktuálně čítá 10 členů, kteří pravidelně trénují dle sezony 1-2 x týdně, pořádají také vlastní turnaj, ale o náboru či výši příspěvku stránky nehovoří.

LK Jasan Aš z.s.

Lyžařský klub Jasan Aš nabízí pravidelné tréninky třikrát týdně, konkrétně v pondělí, úterý a ve čtvrtek, přičemž jsou rozděleny podle věkových kategorií a zaměřeny na zlepšení kondice a techniky. Roční členský příspěvek pro závodníky a aktivní členy činí 1 500 Kč se splatností do konce ledna, přičemž platbu lze provést hotově nebo převodem na účet klubu – ačkoliv se na oficiálních stránkách finančního příspěvku města Aš tento klub vyskytuje, na stránkách možnost čerpání uvedenou nemá. Klub také organizuje různé závody a akce, jako je Ašský bláteník nebo Lumpův memoriál. Aktuální informace jsou dostupné na webových stránkách klubu.

Volejbalový klub Aš – Klokani z.s.

Volejbalový klub Volejbal Aš – Klokani nabízí tréninky pro mládež ve věku 12–18 let několikrát týdně. Hráči narození mezi lety 2010 a 2011 trénují v pondělí, středu, čtvrtek a pátek, přičemž jednotlivé tréninky probíhají v tělocvičně ZŠ Hlávkova nebo v hale „Textilka“. Členský příspěvek pro rok 2024 činí 1 010 Kč pro dětské členy, přičemž platbu lze provést hotově nebo převodem na účet klubu. Stejně jako v předchozích případech ani zde není explicitně uvedena možnost čerpání příspěvku.

Gymnastická průprava, z.s..

Gymnastický klub Aš nabízí tréninky pro děti ve věku 12–18 let, zaměřené na rozvoj gymnastických dovedností a celkové fyzické kondice. Tréninky probíhají několikrát týdně v odpoledních hodinách v tělocvičně místní základní školy. Členské příspěvky činí 1 500 Kč za pololetí, přičemž platbu lze provést převodem na účet klubu nebo hotově na trénincích. Na stránkách není uvedena možnost čerpání příspěvku, ale členy dle oficiálního webu příspěvku jsou.

V přehledu obchodníků, u nichž lze uplatit finanční příspěvek od města Aš ve výši 1000 Kč nalezneme také **BTSB fitness klub**. Tento klub nedisponuje webovými stránkami. BTSB fitness klub nemá dle dostupných zdrojů ani vlastní facebookové stránky, případně jiné sociální sítě.

Jiná vnitřní místa pro trávení volného času v Aši

Kotec, o.p.s.

Organizace Kotec nabízí ve městě Aš každé úterý během školního roku od 12:30 do 17:30, o prázdniny 9:00 – 14:00, mobilní klub v autě. Klub je určený pro děti a mládež ve věku 8-16 let ze špatně dostupných lokalit, kteří mají potíže ve škole, doma nebo ve vztazích s vrstevníky, popřípadě nemají kde trávit volný čas nebo se připravovat do školy. Děti zde mohou dostat radu a informace ohledně školy, rodiny, vztahů, pomoc, pokud se cítí ve stresu nebo napětí, podporu při vyřizování věcí, které nezvládnou sami (lékaři, úřady, škola, ...), místo pro trávení volného času nebo doučování. Dále zde je také centrum podpory rodiny Aš, které se zabývá posilováním funkčnosti rodin ohrožených sociálním znevýhodněním, prevencí ústavní výchovy a pomocí dítěti prostřednictvím podpory jeho rodině s důrazem na spolupráci s ostatními odborníky a institucemi. V centru je také klub Fénix, který navštěvují děti ve věku 6-12 (15) let, zejména ze sociálně vyloučených lokalit.

LaRitma – kulturní centrum Aš

Kulturní centrum LaRitma v Aši nabízí pestrý program kulturních akcí, které mohou být atraktivní i pro mládež ve věku 12–19 let. Nabízí například Ašský masopust, hudební akce či recitály. Akce probíhají především o víkendu, od pátku do neděle.

Prostory a zařízení pro volný čas

Sportovní areál vrch Háj

Sportovní areál na vrchu Háj v Aši nabízí pestré sportovní. Návštěvníci mohou využít 1 088 metrů dlouhou in-line dráhu, která je v zimě upravována pro běh na lyžích klasickou i volnou technikou. Šestimetrová lezecká stěna poskytuje trasy pro začátečníky i pokročilé lezce. Dále jsou k dispozici hřiště pro basketbal, nohejbal, tenis, florbal, fotbal, volejbal a házenou, stejně jako stoly na stolní tenis, minigolf s 18 drahami a streetballové hřiště. Vstup do areálu je zdarma a parkování je zajištěno pro přibližně 100 vozidel. V hlavní budově se nachází půjčovna sportovního vybavení, sociální zařízení a klubovna. Areál je bezbariérový a otevřen celoročně, avšak v případě nepříznivého počasí může být uzavřen. Vstup do areálu je **zdarma**.

Krytý a venkovní bazén

Krytý plavecký bazén zahrnuje dva oddělené bazény, které jsou určeny jak pro rekreační, tak i závodní plavání. Menší bazén je navržen pro nejmladší a začínající plavce, přičemž jeho dno se pozvolna svažuje až do maximální hloubky 105 cm. Má šířku 5 metrů a délku 12 metrů. Hlavní plavecký bazén s délkou 25 metrů a šířkou 12 metrů je rozdělen do šesti plaveckých drah. Pro relaxaci mohou návštěvníci využít oddělené parní lázně pro muže a ženy, přičemž k dispozici jsou také ochlazovací bazénky se studenou vodou. V letních měsících je otevřena venkovní část, která zahrnuje kruhové brouzdaliště, divokou řeku a prostory určené k opalování. Rozsáhlá travnatá plocha poskytuje dostatek prostoru pro různé volnočasové aktivity. **Aktuálně je bazén z důvodu rekonstrukce uzavřen.**

Sportovní hala Geipelova

Sportovní hala Geipelova v Aši je největším a nejmodernějším sportovním zařízením v regionu. Její dřevěná palubovka poskytuje ideální podmínky pro širokou škálu sportů, včetně basketbalu, volejbalu, badmintonu (s možností až čtyř hřišť), fotbalu, futsalu a tenisu. Návštěvníci mohou využít online rezervační systém pro plánování svých sportovních aktivit. **Cena je pro veřejnost 360 Kč/hod, avšak dle dostupného rezervačního systému je téměř plně vyblokována.**

Tělocvična Keller

Tělocvična Keller v Aši je víceúčelové sportovní zařízení, původně vybudované pro armádní účely, které nyní slouží široké veřejnosti. Budova disponuje dvěma tělocvičnami: hlavní tělocvičnou s dřevěnými parketami, ideální pro míčové sporty a pořádání turnajů, a menší tělocvičnou s kobercovým povrchem, vhodnou pro aktivity jako aerobik, powerjóga či zumba. Návštěvníkům jsou k dispozici prostorné šatny se sprchami, zajišťující potřebné zázemí a komfort. **Pronájem stojí 220 Kč/hod a 120 Kč/hod, ale pronajmout si ji mohou pouze dospělí.**

Ašský skatepark

Ašský skatepark (obr. 1), spravovaný společností AŠSKÉ LESY s.r.o., se nachází na rohu ulic Okružní a Zelená v Aši. Areál je vybaven několika kovovými překážkami, včetně U-rampy, a poskytuje prostor pro skateboardingové aktivity místní mládeže. V současné době probíhají jednání o celkové rekonstrukci skateparku s cílem zlepšit jeho vybavení a nabídnout lepší zázemí pro uživatele. Aktuální stav není příliš příznivý, vstup je **zdarma**.

Cihelna Skatepark

Cihelna Park (obr. 2) je soukromý indoorový DIY skatepark v Aši, který od roku 2015 poskytuje zázemí pro nadšence skateboardingu a BMX. Nachází se na adrese Tesařská 728. Park vznikl z iniciativy místního jezdce Tomáše Karbana a jeho týmu, kteří přetvořili opuštěný prostor na

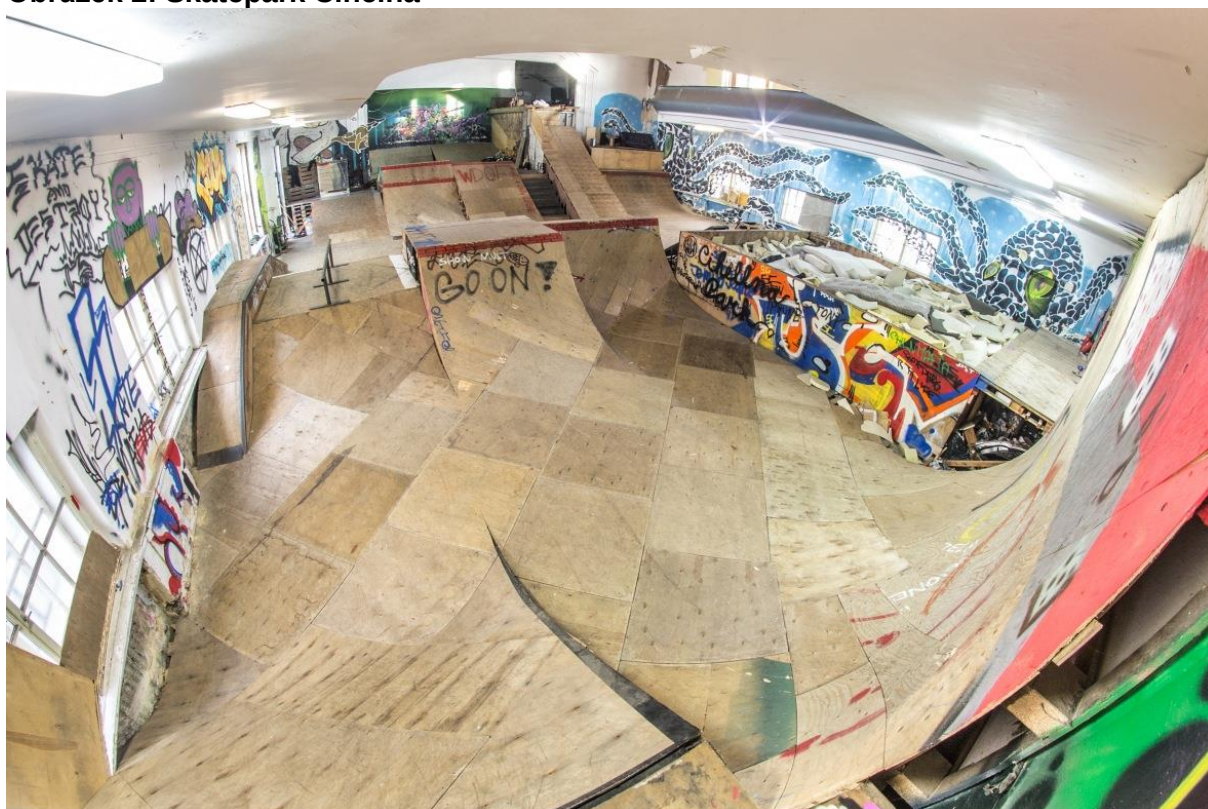
místo pro trénink a setkávání komunity. V zimních měsících je park oblíbeným místem pro jezdce z Aše i širšího okolí.

Obrázek 1: Ašský skatepark



Zdroj: Ašské lesy

Obrázek 2: Skatepark Cihelna



Zdroj: TBB-BIKE

3D bludiště a dětský park Na Příkopech

V ašském Parku historie se nachází 3D bludiště a dětské hřiště, které jsou určeny především dětem do 12 let. Bludiště je rozděleno do dvou podlaží propojených různými překážkami a domečky, přičemž bezpečnost zajišťují ochranné sítě, takže není nutné používat jistění. Součástí areálu je také dětské hřiště s různorodými herními prvky, rozdělené na dvě části propojené tunelem vedoucím skrz terénní vlnu. Tato atrakce je součástí širší revitalizace čtyřhektarového Parku historie v Aši. **Na území města Aš se nachází také další dětská hřiště, která nejsou zmíněná vzhledem k věku cílové skupiny (12-19 let). Této cílové skupině již není mnoho hřišť oficiálně přístupných.**

Bikecentrum Smrčiny

Bikecentrum Smrčiny v Aši nabízí cyklistům různé traily přizpůsobené různým úrovním dovedností. Začátečníci mohou postupně získávat zkušenosti na méně náročných trasách, zatímco pokročilí jezdci ocení náročnější sjezdové traily, jako jsou "Jahn" a "Koerner", které začínají poblíž rozhledny na vrchu Háj. Pro milovníky technických výzev je k dispozici trail "Faust", který vede i do vzdálenějších částí okolí vrchu Háj. V areálu se nachází také jedna z nejtěžších 4X drah v Evropě, určená pro experty hledající adrenalinové zážitky. Vstup je **zdarma**.

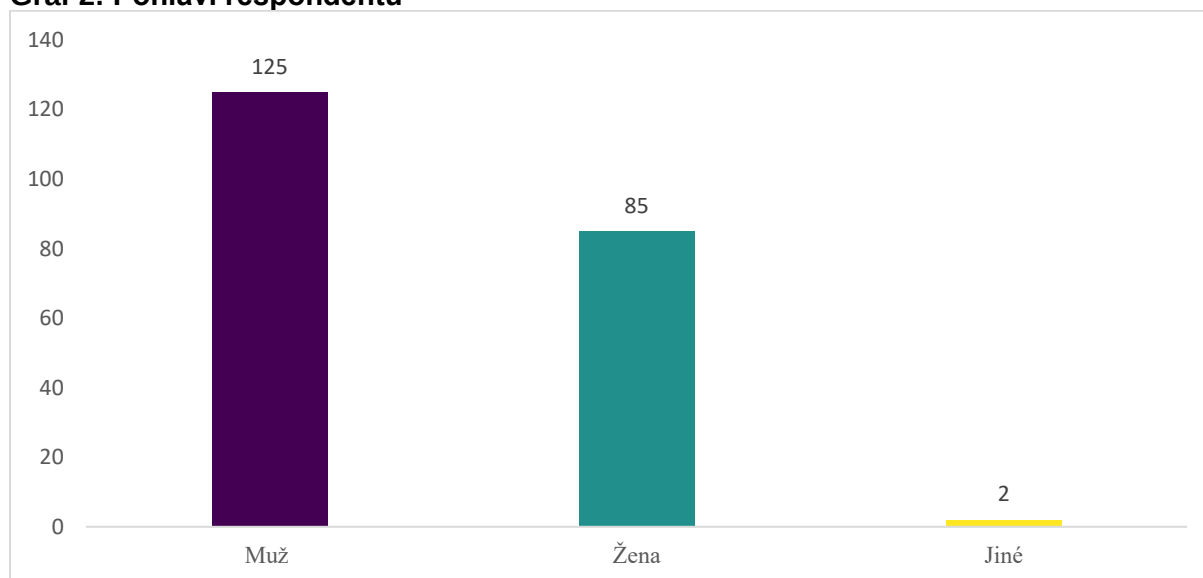
Na území města Aš se také nachází **několik parků** – Park Historie, Park Gustava Geipela, Park Karla Ašlera, Sady Míru, Lesopark Aš a Selbský vrch. V některých ze zmiňovaných parků se nachází dětské hřiště. V Sadech Míru nalezneme Bar V Sadu a letní divadlo. V celé Aši se nachází pouze **jedna cukrárna**. Jedná se o cukrárnu Tritia. Dále v Aši nalezneme několik **restaurací**.

Volný čas dětí a mládeže v Aši

Trávení volného času je pro děti a mládež klíčovým aspektem jejich každodenního života, který ovlivňuje jejich osobnostní rozvoj, sociální vztahy i celkové vnímání kvality života ve městě. V této kapitole se zaměříme na to, jak děti v Aši svůj volný čas tráví, jaké aktivity jsou pro ně dostupné, co jim chybí a jaké změny by uvítaly. Důležitým zdrojem poznatků bude také fokusní skupina s dětmi, ve které účastníci pojmenovali hlavní mezery v nabídce volnočasových aktivit.

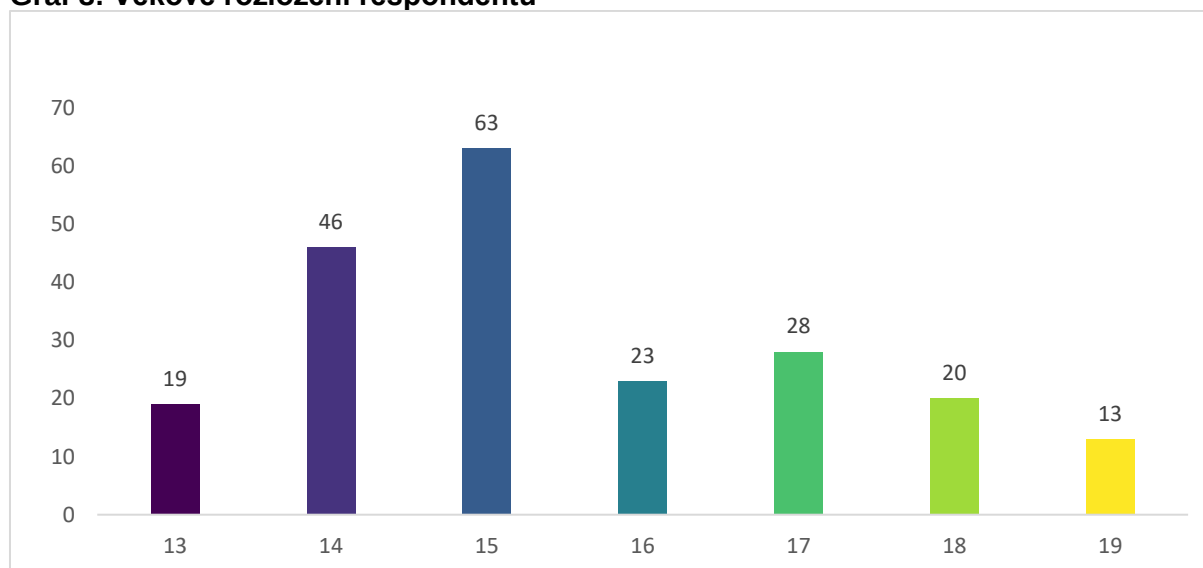
Na začátku dotazníku byli žáci a studenti dotazováni na své pohlaví a věk. Šetření se zúčastnilo celkem 59 % mužů, 40 % žen a 1 % uvedlo jiné pohlaví. Druhou otázkou byl dotaz na věk respondentů. Šetření se zúčastnili respondenti ve věku od 13 do 19 let, a to v následujícím zastoupení. Třináctiletí 9 %, čtrnáctiletí 22 %, patnáctiletí 30 %, šestnáctiletí 11 %, sedmnáctiletí 13 %, osmnáctiletí 9 % a devatenáctiletí 6 %. Tyto zjištění demonstruje Graf 2 a Graf 3.

Graf 2: Pohlaví respondentů



Zdroj: vlastní zpracování

Graf 3: Věkové rozložení respondentů

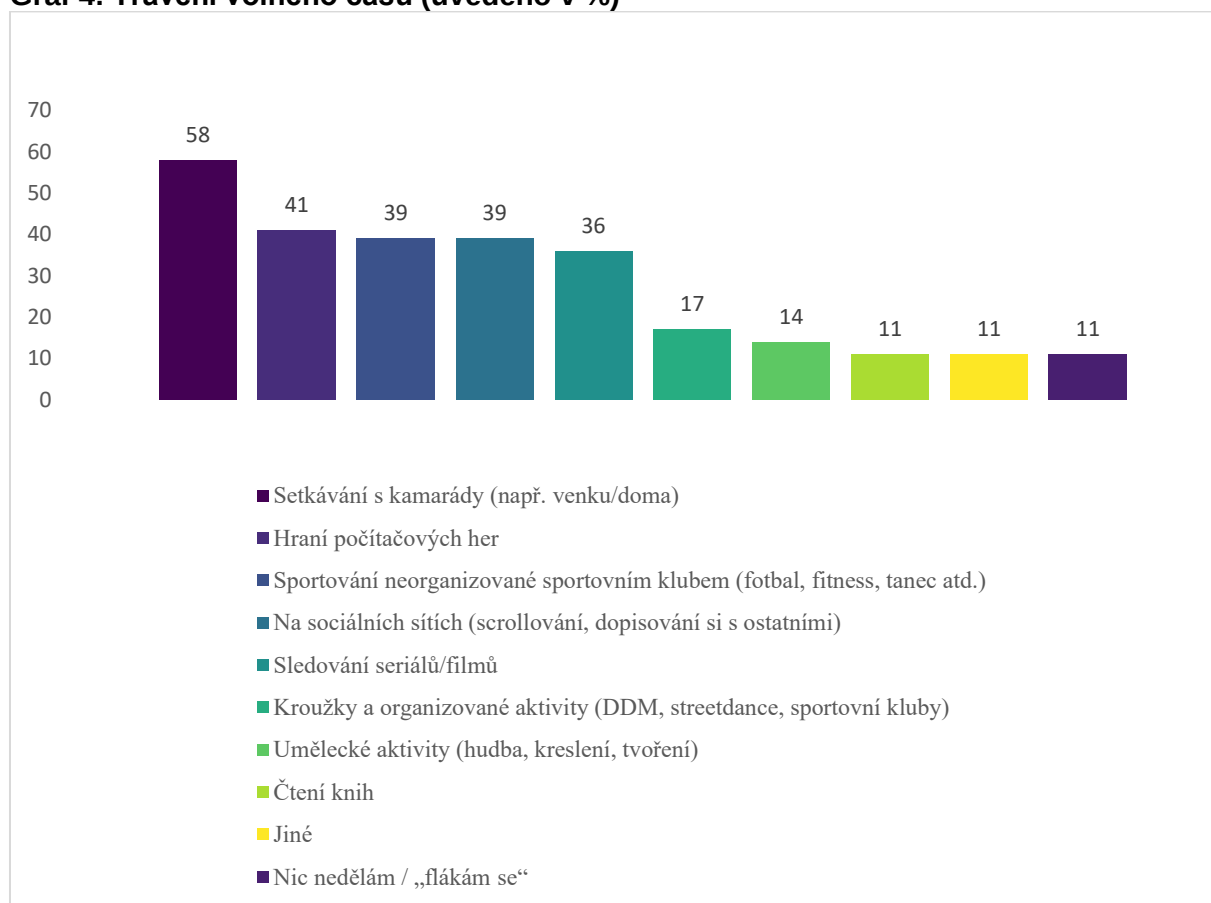


Zdroj: vlastní zpracování

Jak děti a mládež v Aši tráví svůj volný čas

V této části se zaměříme na data ohledně způsobu trávení volného času. V otázce číslo jedna měl každý respondent vybrat ze tří možností, z tohoto důvodu není součet procentuálního zastoupení 100 %. Data z odpovědí otázky 1 ukazují, že děti a mládež v Aši tráví volný čas nejčastěji **setkáváním s kamarády** a **neorganizovaným sportem**, což naznačuje preferenci neformálních aktivit před organizovanými volnočasovými aktivitami. Výrazné zastoupení má také **trávení času na sociálních sítích** a **hraní počítačových her**, což reflektuje širší trend digitálního životního stylu mládeže. Pouze menší část respondentů se účastní **organizovaných aktivit**, jako jsou kroužky nebo aktivity MěDDM (více v grafu 4).

Graf 4: Trávení volného času (uvedeno v %)



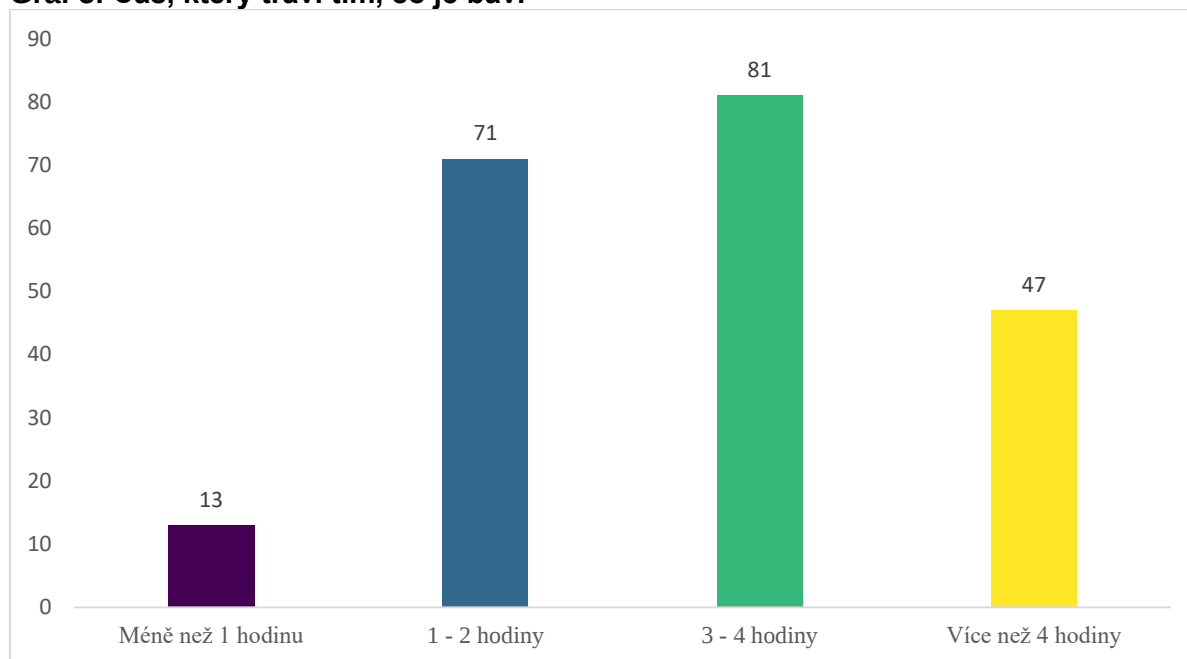
Zdroj: vlastní zpracování

Otevřené odpovědi ukazují velkou rozmanitost individuálních zájmů, od airsoftu, divadla a přírodovědných projektů až po vlastní vzdělávací aktivity. To naznačuje, že děti mají širokou škálu zájmů, ale dostupná nabídka nemusí vždy odpovídat jejich specifickým potřebám. V otevřené odpovědi jeden z respondentů uvedl: „Věnuji se CTM (Minulý rok AP Biology, letos Chemistry Honors), soutěžím na olympiádách z NJ, ČJ, letos AJ, dělám IBIS a chodím na přednášky od Juniorské Akademie LF MU, chodím na hodiny Latiny, věnuji se vzdělávacím aktivitám.“ Mezi dalšími odpověďmi nalezneme například „brigáda, vaření, pečení“ nebo „skaut“.

Většina dětí a mládeže v Aši tráví svými oblíbenými aktivitami **přibližně 1–4 hodiny denně** (graf 5). Největší skupinu tvoří **38 % respondentů**, kteří se svým koníčkům věnují **3–4 hodiny denně**, a dalších 34 % tráví volný čas **1–2 hodiny denně**. Přibližně **22 %** dětí se svým zájmem

věnuje intenzivněji, **více než 4 hodiny denně**, zatímco pouze **6 % respondentů** má na své záliby **méně než 1 hodinu denně**. Tato data poukazují na fakt, že děti a mládež v Aši mají relativně dostatek času na volnočasové aktivity nebo trávení svého volného času dle preferencí a zálib.

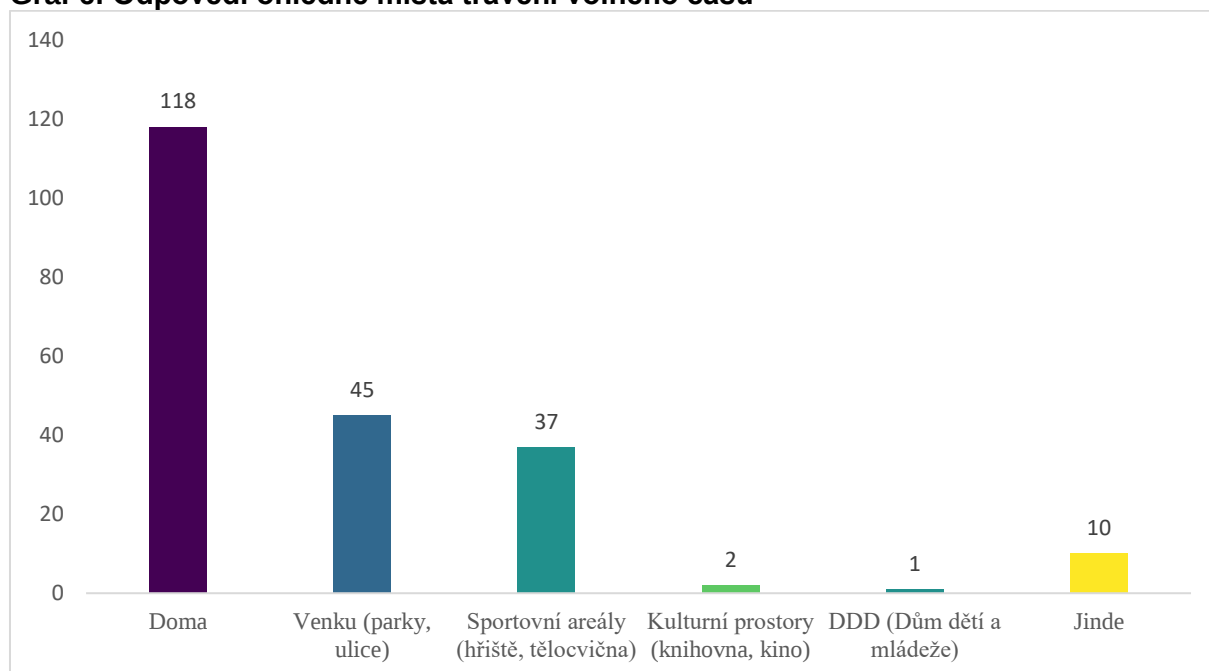
Graf 5: Čas, který tráví tím, co je baví



Zdroj: vlastní zpracování

Pakliže se zaměříme na to, kde nejčastěji (graf 6) ašské děti a mládež tráví čas zjistíme, že většina dětí (55 %) tráví volný čas **doma**. Dalších 21 % dětí tráví čas **venku na veřejných prostranstvích**, jako jsou parky a ulice, což odpovídá preferenci neformálních aktivit. **Sportovní areály** využívá 17 % dětí, což ukazuje na zájem o pohyb, ale pravděpodobně i na omezenou dostupnost a informovanost o organizovaných sportovních aktivitách. Pouze 1 % dětí navštěvuje **kulturní prostory**, jako jsou knihovna nebo kino (v jiném městě, Aš vlastní funkční kino nemá), a jen méně než 1 % využívá **DDM**. Odpovědi v kategorii „**Jinde**“ (5 %) zahrnují různorodé lokality a aktivity, například „*skatepark*“, „*práce*“ nebo specializovaná místa jako například „*na motokrosový dráze*“.

Graf 6: Odpovědi ohledně místa trávení volného času



Zdroj: vlastní zpracování

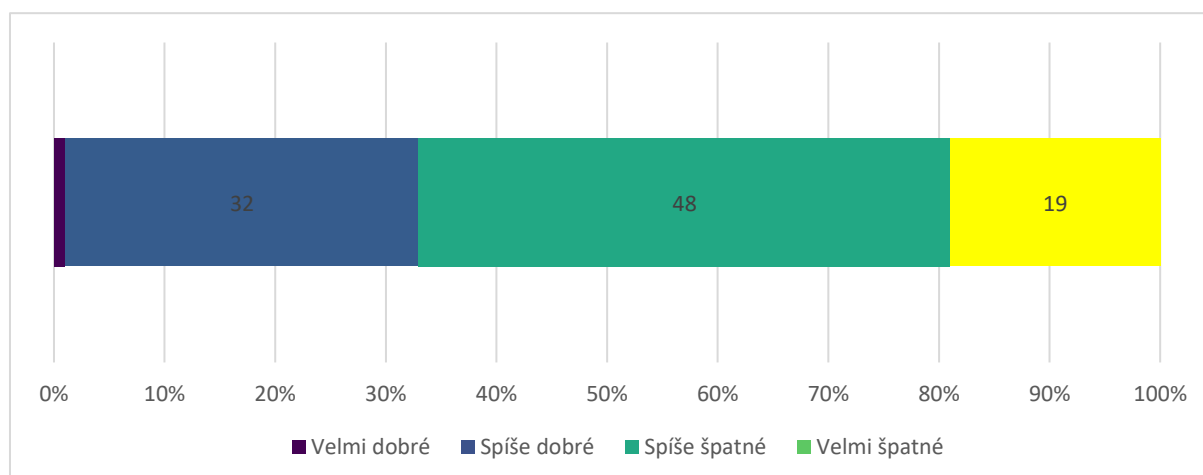
Z výpovědi zapojených aktérů, kteří poskytují volnočasové aktivity stojí také za zmínku kvartálně pořádaná Teens party, na které „se otočí okolo 300, i přes 300 dětí...” (respondent 1) a na tyto akce chodí „i děcka z těch sociálně vyloučených lokalit... pro ně je to prostě důležitý“ (respondent 2). Ačkoliv se jedná o méně častou akci, je důležitou událostí v Aši, které spojuje děti z různých sociálních skupin.

Jak děti a mládež hodnotí možnosti trávení volného času

Hodnocení dostupných možností trávení volného času ze strany dětí a mládeže je klíčovým ukazatelem toho, zda nabídka aktivit odpovídá jejich potřebám a zájmům. V této podkapitole se zaměříme na to, jak mladí lidé v Aši vnímají současné volnočasové možnosti.

Většina respondentů (67 %) hodnotí možnosti trávení volného času v Aši negativně – 48 % označilo situaci jako spíše špatnou a 19 % dokonce jako velmi špatnou. Pouze 33 % dětí a mládeže vnímá nabídku pozitivně, přičemž 32 % ji označilo za spíše dobrou a pouze 1 % ji považuje za velmi dobrou (graf 7). Tato data naznačují, že dostupné volnočasové aktivity v Aši neodpovídají potřebám cílové skupiny nebo pro ně nejsou dostatečně atraktivní. Výsledky tak podporují zjištění z předchozích grafů, kde většina dětí tráví čas doma nebo na veřejných místech, zatímco zájem o organizované aktivity je nízký.

Graf 7: Odpovědi respondentů k hodnocení možností (uvedeno v %)

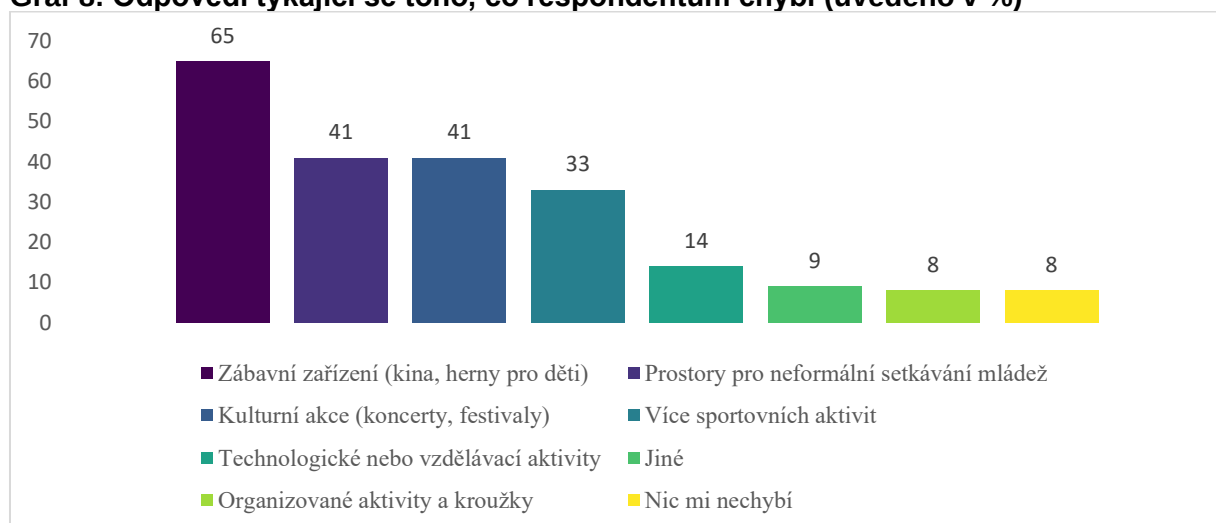


Zdroj: vlastní zpracování

V otázce číslo pět byli respondenti dotazováni „Co Ti v Aši chybí pro trávení volného času?“ (graf 8). Z nabídky měli vybrat tři možnosti, mohli také zvolit možnost „Jiné“ a napsat, co jim v Aši chybí. Výsledky ukazují, že **nejčastěji** postrádanou možností trávení volného času v Aši jsou **zábavní zařízení, jako jsou kina a herny**, které označilo 138 respondentů. Velký zájem je také o **kulturní akce**, jako jsou **koncerty a festivaly** (86 odpovědí), a **prostory pro neformální setkávání mládeže**, které uvedlo 87 respondentů. Dalšími často zmiňovanými potřebami jsou **více sportovních aktivit** (69 odpovědí) a **technologické či vzdělávací aktivity**, které označilo 30 respondentů.

Otevřené odpovědi ukazují konkrétní přání dětí, která nejsou v hlavním výběru možností (možnost jiné): **čajovna** (4 odpovědi), **taneční kurzy** (3), **kavárna** (3) nebo **krytá i venkovní sportoviště** (3). Někteří respondenti zmínili také **brigády**, **koncerty**, **vzdělávací akce** nebo **restaurace**. Zajímavými odpověďmi je poptávka po místech se střechou a krytých prostorách na trávení volného času, což naznačuje, že děti a mládež vnímají omezené možnosti, kam se uchýlit v případě nepříznivého počasí.

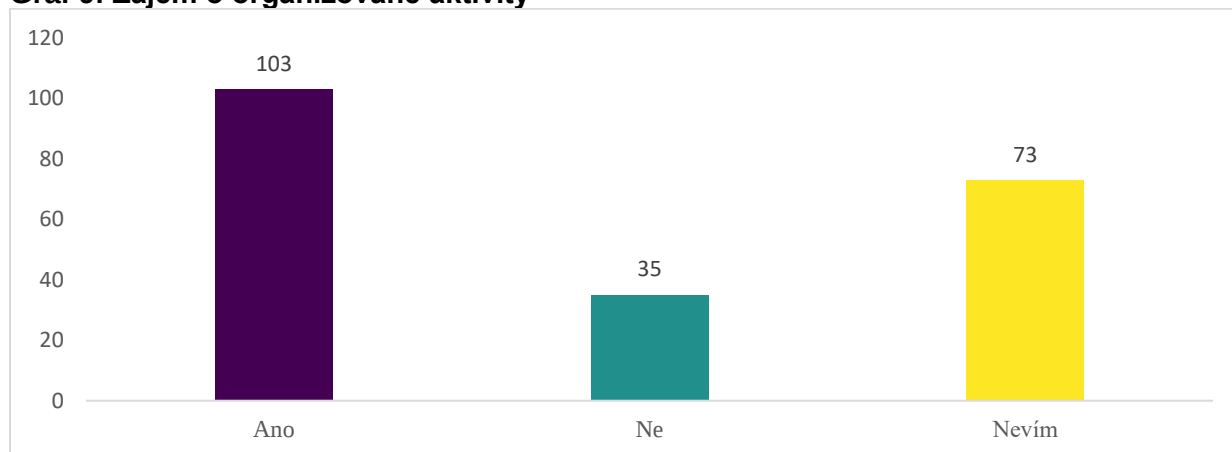
Graf 8: Odpovědi týkající se toho, co respondentům chybí (uvedeno v %)



Zdroj: vlastní zpracování

Téměř polovina respondentů (49 %) vyjádřila zájem o větší nabídku organizovaných aktivit pro mládež, jako jsou sportovní kroužky, taneční kurzy nebo hudební workshopy. **17 %** dotázaných uvedlo, že o více aktivit **nestojí**. Zajímavým zjištěním je, že **35 % respondentů si není jistých**, zda by více organizovaných aktivit uvítali, což může naznačovat nedostatek informovanosti o stávajících možnostech nebo nejistotu ohledně vlastních preferencí (graf 9). Celkově tato data ukazují, že mezi mládeží existuje poměrně silná poptávka po rozšíření organizovaných volnočasových aktivit.

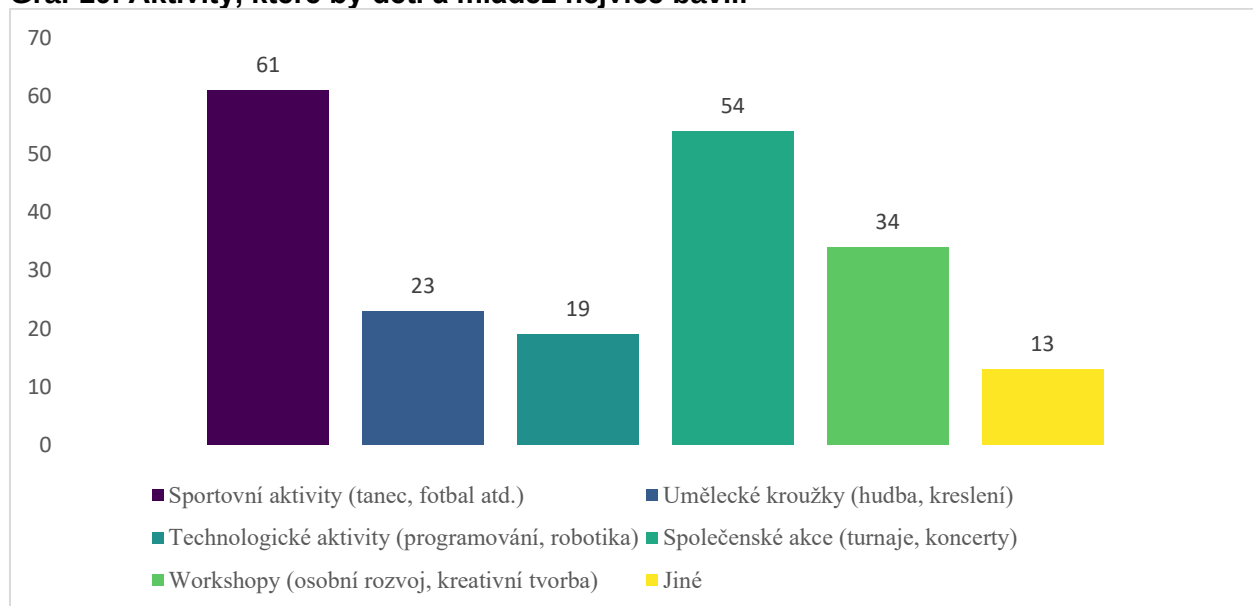
Graf 9: Zájem o organizované aktivity



Zdroj: Vlastní zpracování

V neposlední řadě se tato část věnovala také aktivitám, které by děti a mládež nejvíce bavili, pokud by byly v Aši dostupné. Odpovědi ukazují, že **největší zájem** mezi dětmi je o **sportovní aktivity**, které by v Aši uvítalo 61 respondentů. Následují **společenské akce (turnaje, koncerty)**, které by zajímaly 54 dětí, a poté **workshopy zaměřené na osobní rozvoj a kreativní tvorbu** (34 odpovědí). Méně preferované jsou **umělecké kroužky** (23 odpovědí) a **technologické aktivity**, jako je programování či robotika (19 odpovědí). Tyto výsledky zobrazuje graf 10.

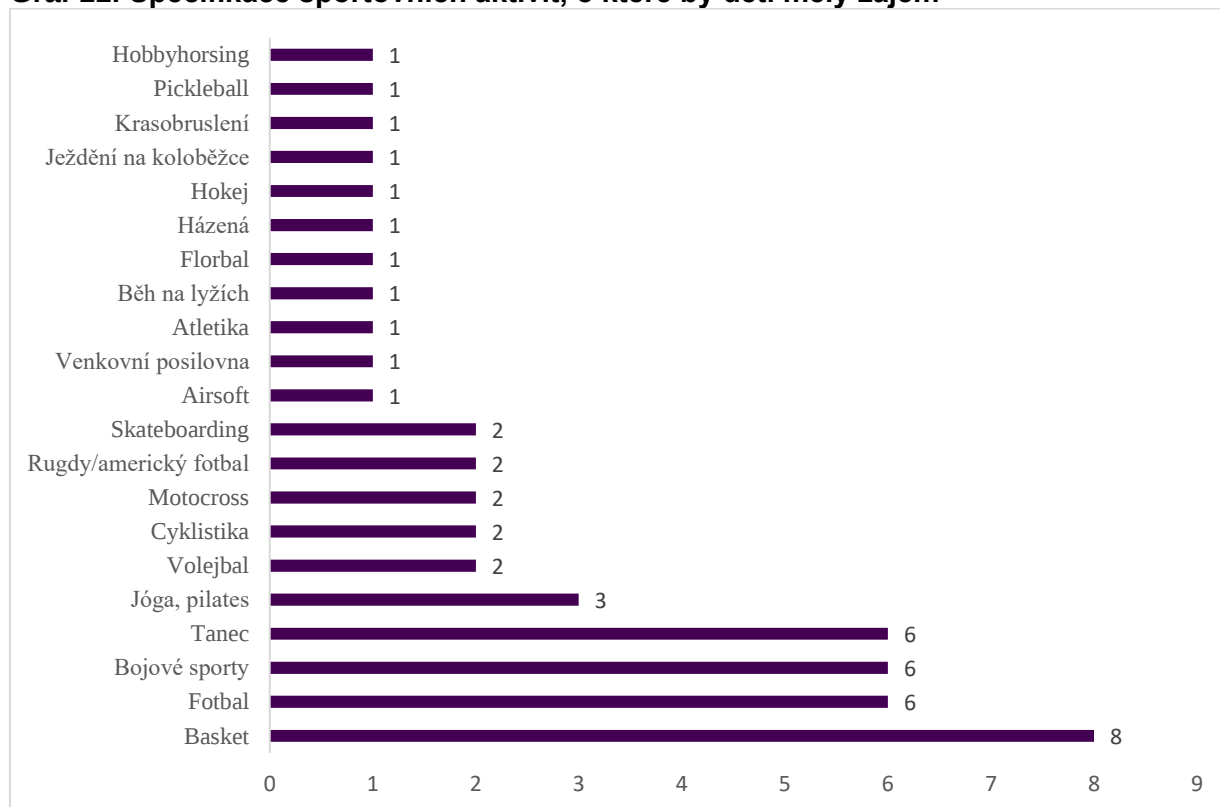
Graf 10: Aktivity, které by děti a mládež nejvíce bavili



Zdroj: vlastní zpracování

Podrobnější analýza sportovních aktivit (graf 11) ukazuje, že mezi sportovními aktivitami je největší poptávka po **basketbalu** (8 odpovědí), **fotbalu**, **bojových sportech a tanci** (každý 6 odpovědí). Děti také zmínily méně tradiční sporty, jako je **skateboarding**, **ragby**, **motocross** nebo **venkovní posilovna**.

Graf 11: Specifikace sportovních aktivit, o které by děti měly zájem



Zdroj: vlastní zpracování

V otevřených odpovědích se objevily také další návrhy – opakovaně **čajovna** (2x), **taneční kurzy** (3x), **e-sport** (2x), ale také **vzdělávací akce**, **kulturní akce** nebo **nové cyklostezky** (vše uvedené po 1 zmínce). To naznačuje, že děti a mládež v Aši hledají nejen více pohybových aktivit, ale také možnosti pro komunitní setkávání a kulturní vyžití.

Z fokusní skupiny vyplývá, že co se týče sportů, nabídka v Aši je vcelku velká. Některé organizace a kluby nejsou dostatečně propagované a ašské děti a mládež o nich neví, jiné zase nepokrývají nabídkou věkovou kategorii respondentů. Například **basketbal** v Aši nalezneme, avšak je pro děti „*tak do 15, a pak už končíme, že jo, protože tam není dostatek lidí, aby se poskládal tým.*“ (respondentka A). **Fotbalový klub** v Aši také je, účastníci fokusní skupiny dokonce věděli, že se jedná o Jiskru Aš. Co se týká **bojových sportů**, respondent A uvedl: „*Ty tady jsou. Ale už jich taky teda moc není, bývalo jich víc.*“. Rozporuplné odpovědi se týkaly **tance**, konkrétně **street dance** a **hip hop**. Účastníci si nebyli jistí, zda by byl o kroužek zájem, jelikož dříve v nabídce byl. Od jedné z účastnic zaznělo (respondent B), že „*kroužek ve Sluníčku byl, ale odešla lektorka, jestli se nepletu*“. Respondent B také věděla, že v Aši je **jóga a zumba**, konkrétně ve Fitness u Heleny, ale dodává, že „*pilates tady není, pilates je někde ve Frantovkách*“. Dle shodných výpovědí účastníků **volejbal** v Aši je. O **cyklistice** hovořili jako o silném sportovním klubu. **Motokros** v Aši je, dle respondenta C pouze jako neorganizovaný. „*Organizovaný ne, ale lidi chodí jen tak sami.*“ **Rugby** nebo

americký fotbal v Aši není, ale „*Rugby by se dalo hrát na čemkoli, jako najdeš trávu, tak tam se dá hrát rugby.*“ (respondent B). **Skateboarding** se ve formátu kroužku v Aši nevyskytuje, účastníci se shodli, že se jedná o „*streetová věc prostě*“ a pokud by se opravilo a rozšířilo skateparkové hřiště bylo by zde i ideální místo pro skateboarding. **Airsoft**, „*ten tady je. A hraje se. Asi už to není tolik lidí, ale bylo tady, ...*“, uvádí respondent B a také „*florbal tady je, ale na hokej nemáme arénu.*“.

Biliár a kulečnick jsou v Aši dostupné, ale pouze v prostředí hospod, což mládež vnímá jako problém: „*Kulečnick? Ten tady je, ale tady jenom v hospodě.*“ (respondent B), navazuje také respondent C a respondentka D: „*Na Lidáku je taky. ... „ale tam chodí akorát chlapi pít pivo.*“ **Esportový kroužek** v Aši neexistuje, ale účastníci zmínili, že někteří hráči si ho organizují sami. „*Oni jsou self-made esportéři.*“ reaguje jedna respondentka. Existuje PC herna, ale je špatně propagovaná: „*Tam je prostě na dveřích papírek, a to je vše.*“ (respondentka D). Místo nabízí pět počítačů, PlayStation, VR, ale ceny jsou podle respondentů vysoké. „*Jenže to je třeba za 250 na hodinu.*“ uvádí respondent B. Dříve bylo VR v knihovně, ale už tam není.

Místa v Aši

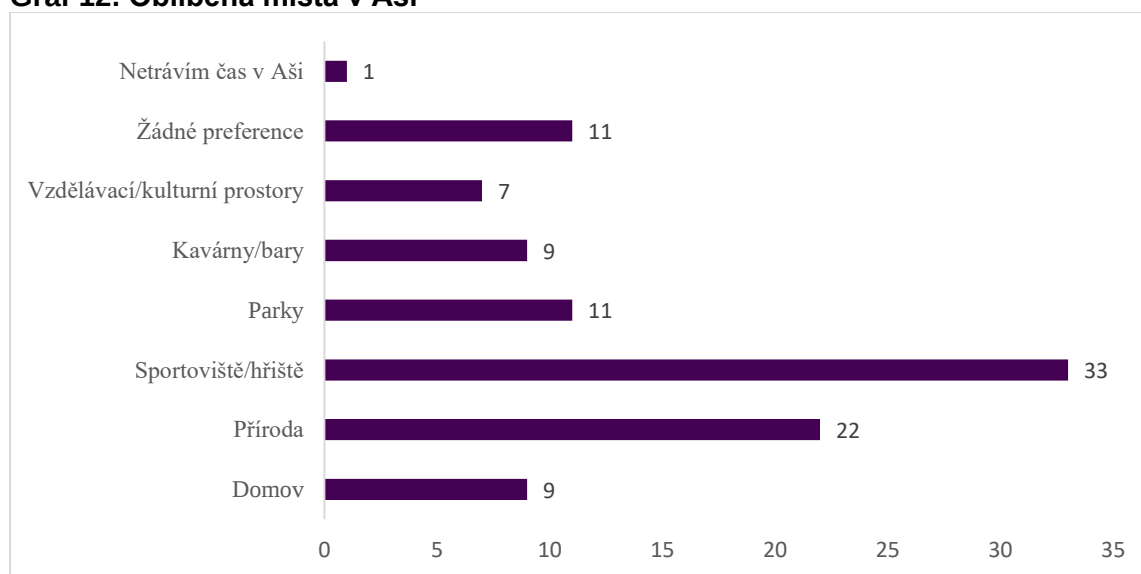
Prostor, kde děti tráví nejen volný čas, hraje zásadní roli v jejich spokojenosti, bezpečí a možnostech rozvoje. V této kapitole se proto zaměříme na místa v Aši, která děti vnímají jako oblíbená, a naopak na ta, kde se necítí dobře. Skrze odpovědi z dotazníkového šetření zjistíme, jaké lokality mládež nejčastěji navštěvuje, co jim na těchto místech vyhovuje, a kde naopak vidí problémy. Nedílnou součástí této kapitoly bude také analýza výsledků fokusní skupina, ve které děti navrhovaly konkrétní úpravy a změny, jež by mohly přispět ke zlepšení prostředí v jejich městě.

Oblíbená místa v Aši

V této podkapitole se zaměříme na místa v Aši, která jsou mezi mladými lidmi oblíbená a kam se rádi vracejí. Prostřednictvím dat z dotazníkového šetření identifikujeme nejčastěji navštěvované lokality a zjistíme, co na nich děti oceňují. Zvláštní pozornost věnujeme také návrhům dětí na možné zlepšení těchto lokalit, které zazněly v rámci fokusní skupiny.

Z výsledků dotazníkového šetření vyplývá, že **nejčastěji oblíbenými místy pro trávení volného času jsou sportoviště a hřiště**, které uvedlo **33 respondentů**. Následuje **příroda**, kde volný čas tráví **22 respondentů**, a veřejné **parky**, které zmínilo **11 dětí**. Mezi další populární místa patří **kavárny a bary (9 odpovědí)**, **kulturní a vzdělávací prostory (7 odpovědí)** a **domov (9 odpovědí)**. Podrobný rozpis nalezneme v grafu 12.

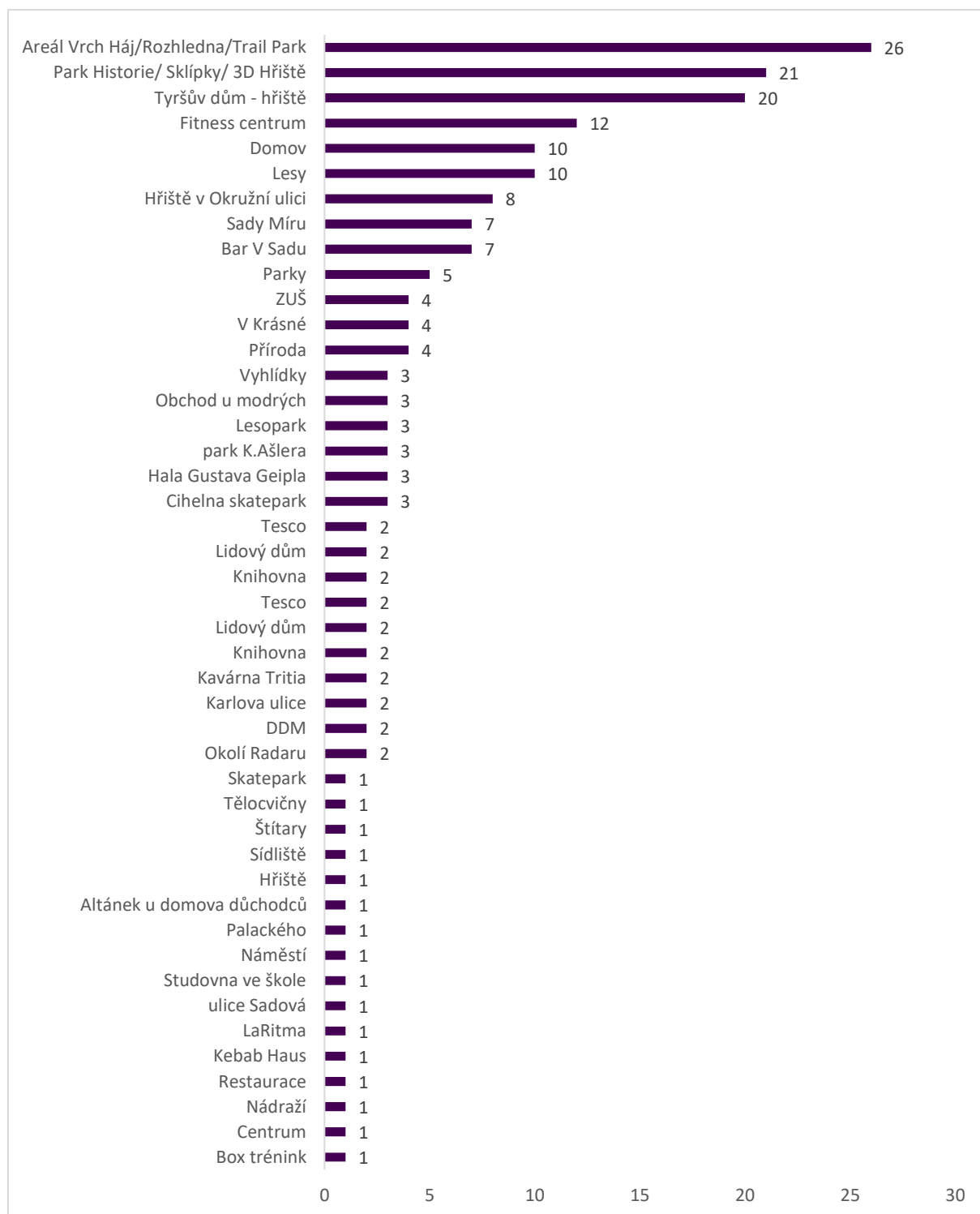
Graf 12: Oblíbená místa v Aši



Zdroj: vlastní zpracování

Při detailnějším pohledu na konkrétní lokality respondenti nejčastěji zmiňovali **areál Vrch Háj, Trail Park (26 odpovědí)**, **Park Historie a Tyršův dům – hřiště (21 a 20 odpovědí)**. Významné zastoupení má také **fitness centrum (12 odpovědí)**, což odpovídá zájmu mládeže o aktivní trávení volného času. **Domov a lesy** byly zmíněny stejně často (10 odpovědí), což může naznačovat jak preferenci klidnějších aktivit, tak i omezené možnosti trávení času ve městě. Přehled všech zmíněných lokalit představuje graf 13.

Graf 13: Specificky jmenované oblíbené lokality



Zdroj: vlastní zpracování

Z otevřených odpovědí vyplynulo, že některým respondentům chybí **prostory pro setkávání mládeže**. Jeden z respondentů uvedl: „Čas trávím na náhodných místech, kde se dají dělat neformální aktivity s kamarády.“. Další zmínil, že mezi nejoblíbenější místa patří „Bar v Sadu, velmi příjemné místo, kde se setkat s přáteli. Mimo to se není kde setkávat, nejsou zde prostory. V létě lze být venku, v zimě není kde se setkávat.“

Dříve existovala i jiná možnost, která však v současnosti chybí, jak uvádí další odpověď: „*Dříve byla v Aši u optiky naproti Bille velmi útulná čajovna. Tam strávený čas byl úžasný, teď už nic takového v Aši není, a to je obrovská škoda, na tom jsme se shodli se spoustou přátel.*“ Tento výrok potvrzuje **obecný nedostatek krytých prostor pro setkávání mládeže**, zejména v zimním období. Někteří respondenti upozornili na nedostatek míst, kde by bylo možné si odpočinout nebo se schovat před nepříznivým počasím. Jeden z respondentů v dotazníku uvedl: „*Není tu co dělat nebo kde si sednout za deště, takže chodíme po celé Aši.*“ Tento problém potvrdil i další: „*Když jdu s kamarády ven, nemáme kam pořádně zajít, takže se pohybujeme kdekoliv se dá.*“

Z výsledků dotazníkových šetření bylo vybráno pouze několik, které fokusní skupina označila jako místa, která stojí za zmínku a mají nějaké nedostatky anebo výrazné plusy. Mezi vybrané patří **Tyršák** (konkrétně hřiště u Tyršova domu), **Saďák** (Sady Míru), **skatepark + Cihelna, Park Historie, Okružní hřiště a areál Vrch Háj a Altánek u domova seniorů**, který vzešel jako nápad samotné skupiny. Dále bylo zmíněné **fitko**, které ale provozuje soukromý majitel a není tudíž v přílišné kompetenci města s ním něco udělat.

Nejčastěji zmiňované pozitivum **Tyršáku** je jeho význam jako centra **basketbalové komunity** a celkově oblíbeného setkávacího místa. Na druhou stranu respondenti upozorňovali na **nerovný povrch způsobený kořeny stromů, nedostatek osvětlení a celkovou zanedbanost hřiště**, což ztěžuje jeho plné využití, zejména ve večerních hodinách. Jeden z účastníků diskuse situaci popsal následovně: „*V létě je to nejfrekventovanější místo pro mladé. Jako z těch všech nejvíc. Že, přesto že tam hrajou basket, tak si tam chodí lidé sednout, ať už na schody, nebo na lavičky. A hlavně, jak tam chodíme, tak je tam dost věcí, které hned můžeme ukázat. Ať už je to nerovný povrch, ten strom a světlo.*“ (respondent B).

Podobné výhrady zaznívaly i u **skateparku a Cihelny**, které jsou oceňovány za samotnou existenci, avšak stav venkovního skateparku, byl označen za **nebezpečný, zastaralý a nevyužitelný pro pokročilejší jezdce**. Co se týče cihelny, uvedl respondent C: „*Cihelna je hlavně nově renovovaná, takže je to skvělé místo.*“. Někteří účastníci fokusní skupiny uvedli, že místní skatepark prakticky nevyužívají a místo toho jezdí do Chebu či Františkových Lázní, kde byly tyto areály nově modernizovány. „*Je super, že to tu je, ale už to fakt jako moc nevyužívají.*“ Pokud by došlo k rekonstrukci a rozšíření skateparku, mohla by se podle účastníků fokusní skupiny jeho obliba opět zvýšit.

V kontrastu s tím **areál Vrch Háj, včetně rozhledny a trailů**, patří k nejlépe hodnoceným místům. Byl vnímán jako **celoročně využitelná lokalita s výbornými možnostmi pro sportovní a rekreační aktivity**. Zajímavé je, že na rozdíl od ostatních míst se zde neobjevily zásadní výhrady nebo návrhy na vylepšení. Diskutující se shodli, že jde o prostor, který nabízí **rozmanité aktivity pro všechny věkové skupiny**. Přesto se objevila poznámka, že zde **chybí dostatečné zázemí pro odpočinek**, například větší počet laviček či přístřešků, což by mohlo přispět k lepší využitelnosti areálu i pro návštěvníky, kteří zde chtějí trávit více času pouze odpočinkem.

Saďák, neboli Sady Míru, byl označen jako **kulturní centrum**, ale současně bylo poukázáno na **nedostatek odpadkových košů, žádné osvětlení a celkovou zanedbanost**. „*co já si teď vzpomínám, že tam je fakt jako bordel na té zemi a jediné koše, co tam máte, tak jsou jenom dva u sebe namačkané, úplně nahoře.*“ Jako možnosti zlepšení zazněly návrhy na **instalaci**

altánku, grilu a častější organizaci kulturních akcí, přičemž bylo diskutováno, že současná frekvence těchto akcí je příliš nízká. Účastníci také upozorňovali na to, že některé části parku jsou v noci problematické a bylo by vhodné doplnit **osvětlení v horní části parku**.

Altánek byl vnímán jako oblíbené setkávací místo, avšak jeho hlavní nevýhodou byla **znečištěnost a vandalismus**. „*Je to spot², ale je tam fakt bordel.*“ Zde se ukazuje, že přestože prostor sám o sobě má potenciál, jeho stav a udržování ovlivňují jeho využitelnost.

Zajímavým případem je **hřiště v Okružní ulici**, které bylo hodnoceno pozitivně díky své **multifunkčnosti** (basketbal, fotbal, volejbal, prolézačky pro děti), ale mnozí účastníci uvedli, že **o něm prakticky nevědí**. „*Já jsem taky třeba vůbec nevěděla, že se tam dá chodit, jakože normálně. A to jsem chodila na Okružku 5 let.*“ (respondentka A). To naznačuje, že některá místa, která již poskytují zajímavé možnosti trávení volného času, by mohla být lépe propagována a zapojena do komunitního života.

Naopak **Park Historie**, přestože byl obecně dobře hodnocen, byl označen jako **"nedotknutelný"**, což pravděpodobně souvisí s jeho financováním a nemožností realizovat jakékoli úpravy. „*Takže mínus je možná to, že to je dotované, takže i kdybyste s tím chtěli dělat cokoli, tak... Je to nedotknutelné.*“

Neoblíbená místa v Aši

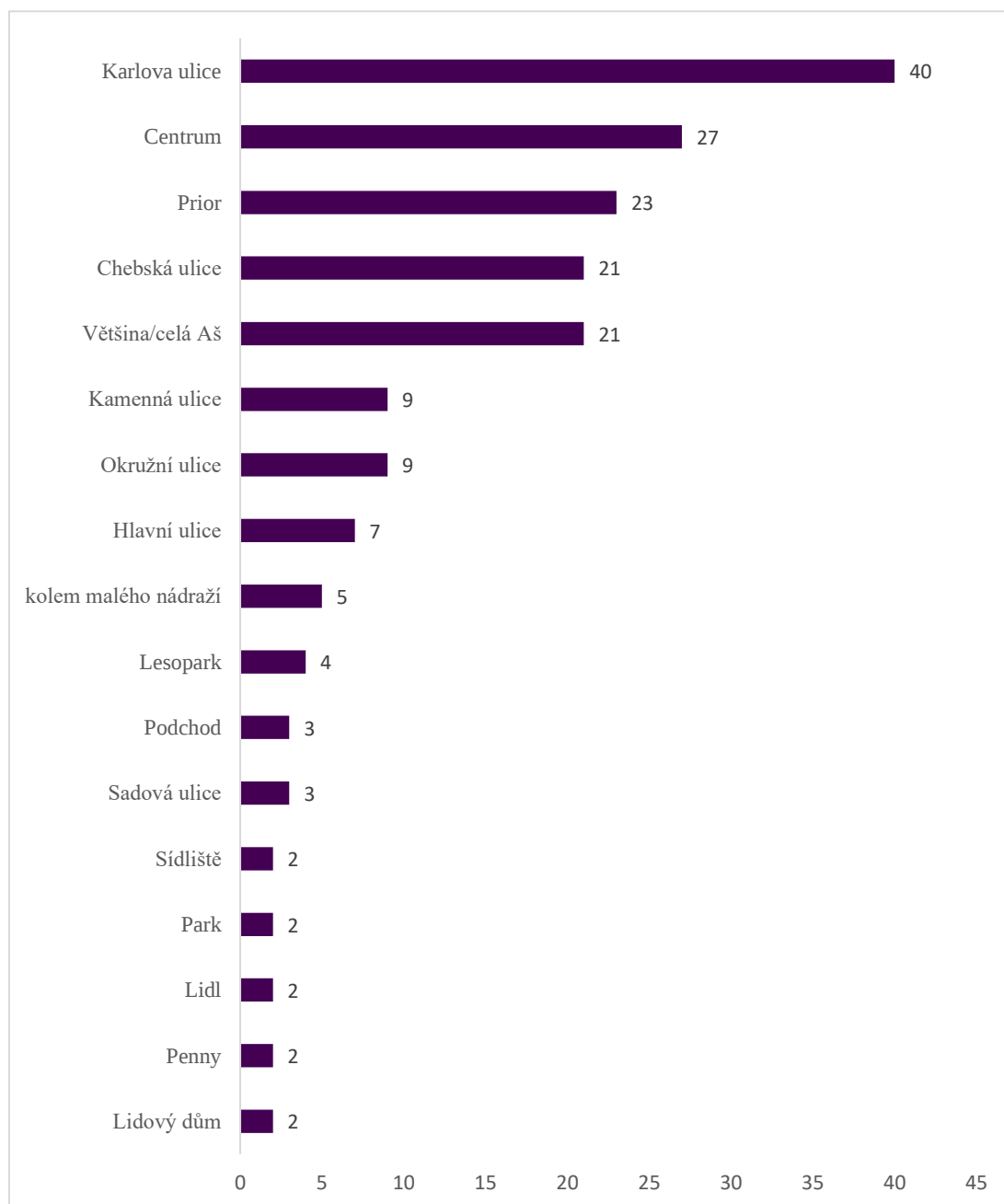
Některým místům v Aši se mládež raději vyhýbá, ať už kvůli pocitu nebezpečí, špatné údržbě nebo negativní atmosféře. Tato podkapitola se zaměřuje na lokality, kde se děti necítí dobře, a důvody, které k tomu vedou. Na základě dotazníkového šetření a fokusní skupiny identifikujeme hlavní problematické oblasti a možné návrhy na jejich zlepšení. Zjištění doplníme i o výpovědi zapojených aktérů.

Na úvod je důležité zmínit, co samotný pocit bezpečí v daných lokalitách znamená. **Samotný pocit bezpečí** je ovlivněn komplexem faktorů, přičemž jejich důležitost a váha se u každého jedince může lišit. Mezi ovlivňující faktory se řadí dlouhodobý i aktuální zdravotní stav, individuální názory a postoje, délka pobytu v místě bydliště a znalost prostředí. Upozorňuje se i na důležitost lokální komunity a sociální soudržnost. Strach mohou umocňovat místa, která jsou nepřehledná, zanedbaná, opuštěná a nedostatečně osvětlená. Typicky mezi tzv. **hot spots strachu** (rizikově vnímaná místa) bývají řazeny parky, nádraží, podchody, okolí nočních podniků, heren či obecně neosvětlená a opuštěná místa. Mezi nejvýznamnější stresory sociálního prostředí patří přítomnost jednotlivců či skupin obyvatel vnímaných jako rizikové, ať už oprávněně, či na základě vybudovaných stereotypů. Lidé mají tendenci pociťovat obavy z „odlišného“, za rizikové tak mohou považovat osoby nebo skupiny osob, které se nějakým způsobem odlišují (např. barvou pleti, vzhledem, životním stylem). V očích některých zástupců z většinové populace je například přítomnost menších skupin Romů na veřejném prostranství vnímána jako potenciální zdroj konfliktů (Koskela a Pain, 2000 In Vepřková, 2017).

² Spot je místo, které má ideální polohu a zároveň splňuje základní standardy na trávení volného času

Z dotazníkového šetření vyplývá, že nejčastěji negativně vnímaným místem v Aši je Karlova ulice, kterou označilo 40 respondentů. Dalšími problematickými lokalitami jsou centrum města, Prior, Chebská ulice a obecně celá Aš. To naznačuje, že část mládeže pociťuje v některých oblastech města diskomfort nebo nedostatečné bezpečí. Mezi další často zmiňovaná místa, kde se respondenti necítí dobře, patří Kamenná ulice, Okružní ulice a Hlavní ulice. Celkový přehled uvádí graf 14.

Graf 14: Neoblíbená místa v Aši



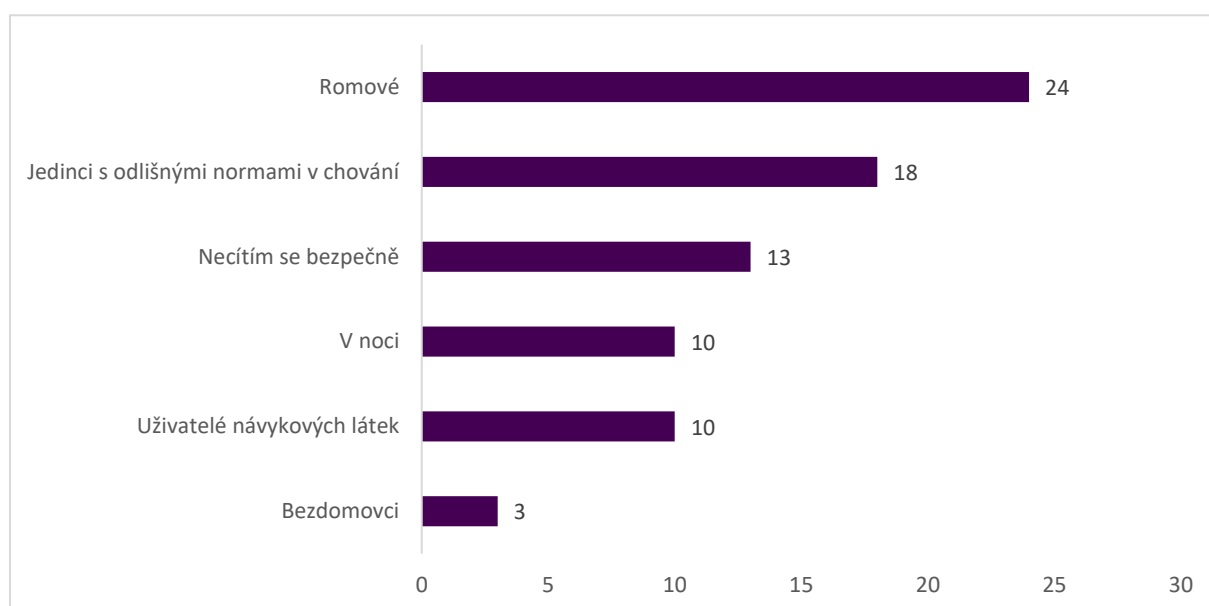
Zdroj: vlastní zpracování

Hlavním důvodem negativního vnímání těchto lokalit je především **pocit nebezpečí** a **přítomnost „nepřízpůsobivých osob“**. Jak uvedl jeden z respondentů: „Celá Aš – nejvíce

střed města. Velká koncentrace nepřizpůsobivých, neustálé střety s nimi, velká kriminalita, špína, neustálý hluk ze strany těchto lidí.“ Podobný názor sdílí i další respondent, který vnímá problém především v chování lidí v těchto oblastech: „Kvůli nepřizpůsobivým lidem, kteří tam často jsou, dělají hluk a chovají se hrubě.“ Pocit ohrožení umocňuje i přítomnost drogově závislých a bezdomovců, jak zmínila jiná respondentka: „Všude, kde jsou úzké ulice, nebo místa, kde se nepohybuje moc lidí. Všimla jsem si, že se zde vyskytují bezdomovci, drogově závislí a lidé, ze kterých mám pocit nebezpečí.“

Dalším faktorem, který přispívá k negativnímu vnímání některých částí města, je **obava o bezpečnost v nočních hodinách**. Někteří respondenti se necítí bezpečně v podstatě kdekoli po setmění a vyhýbají se určitým místům, pokud nemusí. Jeden z účastníků dotazníkového šetření uvedl: „Některými ulicemi se mi neprochází dobře, protože se mi nelíbí esteticky, jinak jsem docela po celém městě obezřetná ohledně lidí okolo mě.“ Některá z uvedených v odpovědi uvedlo více respondentů, přehled je proto zpracovaný jako graf 15.

Graf 15: Specifické důvody neoblíbenosti míst



Zdroj: vlastní zpracování

Významnou roli v negativním vnímání centra města hraje i jeho zastaralý vzhled a údržba veřejných prostor. Jeden z respondentů například popsal Prior a jeho okolí jako „vyložené ostudu“, přičemž zdůraznil zanedbaný stav budov a celkový neudržovaný dojem, který tato část města zanechává.

Z fokusní skupiny vyplývá, že negativně vnímaná místa v Aši souvisejí zejména s **bezpečnostními obavami, vandalismem a celkovou zanedbaností**. Mezi nejčastěji zmiňované problematické lokality patří **Karlova ulice, centrum včetně Prioru, Chebská ulice, Okružní, Kamenná a park „u Modrých“**. Účastníci se shodovali na tom, že některé z těchto oblastí nepovažují za bezpečné a vyhýbají se jim, zejména ve večerních hodinách.

Aktéři z města Aš se na těchto lokalitách také shodují. Uvádějí, že jako nejproblémovější lokality vidí právě zmiňovanou Karlovu ulici, centrum, Prior a ulice Chebská, Kamenná a Okružní. Jedna z terénních pracovníků (TP 1) uvádí, že „u Prioru, tam už jsou i preventisti“.

Nejvýraznější obavy byly spojeny s **Chebskou ulicí**, kterou vnímá negativně značný počet respondentů. Přestože její infrastruktura sama o sobě není v havarijním stavu, je tato lokalita spojována s vysokou koncentrací sociálně vyloučených obyvatel. Přestože Chebská ulice je považována za problémovou, účastníci fokusní skupiny se shodli, že se s ní pravděpodobně nedá nic dělat.

Centrum města a Prior jsou další klíčové lokality, které jsou spojovány s nepříjemným prostředím. Prior je vnímán jako zastaralá a zanedbaná budova, která přitahuje nežádoucí skupiny obyvatel, zejména mládež, která zde kouří a ruší veřejný pořádek. *„Ten Prior vypadá, že za pár let spadne.“* Dodává také, že se nerekonstruoval od doby, kdy ho postavili. Účastníci zároveň zmínili, že se běžně vyhýbají Prioru, podchodu a Poštovnímu náměstí, pokud se po městě pohybují večer. Kolem Prioru a v centru se pohybují problémové skupinky dětí a mládeže. Shodují se na tom všichni zapojení aktéři. Jeden z APK (APK 1) uvádí: *„Chytáme, jak jste říkala, ty dvanáctileté a tady tohle, protože se docela shlukují kolem Prioru...“*, dále hovoří o tom, co děti kolem Prioru dělají *„...dělají tam jako rámus. Náš úkol je, je trochu zklidnit a jako je trochu nahánět, aby se zklidnili nebo je vykázat z toho místa.“* S problémy kolem tohoto místa se potýkají denně. Dříve měli na starost celé město. *„Ted' mi to připadá tak, že pracujeme jenom kvůli tomu, abychom ty děti udrželi jakoby z toho centra pryč. Tady nejde o to, že oni ty děti tam jsou, ale ty děti jsou agresivní. Ty děti jsou sprostý. Ty děti jsou takový, jak bych to řekl, no prostě výrostci no. Samozřejmě je dokážete tak nějak... protože správně je vykázat nesmíte, ale ty děti, když vlastně nějak napomene, nebo něco, tak ty děti se seberou a jdou, protože když tam stojíte, tak oni jim prostě vadíte jo, ale zase čekají až odtamtud odejdete, tak tam jsou zase zpátky a zase to přebírá ten další, který zase střídá. Furt dokola.“* (APK 2). Ve výpovědích respondentů se také objevuje, že se jedná o stále stejné skupinky dětí a mládeže. Terénní pracovnice (TP 2) zmínila, že jsou to zhruba dvě stejně velké skupiny *„...minule jsem napočítala patnáctičlenné skupiny“*.

Karlovka, Okružní a Kamenná byly zmíněny jako problematické především kvůli nedostatečné regulaci dopravy, parkování a vandalismu.

Specifickým případem je **park „u Modrých“**, který se stal místem, kde se schází mládež, avšak přítomnost vandalismu a nepořádku snižuje jeho atraktivitu. Respondent D k lokalitě uvedl: *„... tam odhazují odpadky, jak se jim chce. Rozbili zábradlí, je tam hrozný bordel.“* Řešením by podle účastníků mohlo být umístění kamer nebo přítomnost hlídek, stejně jako instalace odolných betonových košů, které by nebylo možné snadno zničit. Přesto však panovala skepse ohledně efektivity těchto opatření: *„Jakýkoliv koš tu vydrží měsíc a pak ho někdo rozkope.“*

Přestože účastníci vyjadřovali silnou frustraci nad stavem těchto lokalit, zaznělo několik návrhů na jejich zlepšení. Klíčovým požadavkem byla vyšší **přítomnost městské policie** nebo **jiných bezpečnostních složek**. Dalším návrhem byla systematická práce se sociálně vyloučenými obyvateli, například skrze zapojení sociálních pracovníků. Jeden z účastníků (respondent B) zdůraznil, že nejde jen o represivní opatření, ale o dlouhodobé změny: *„Jednoduše prostě nějaká jednodušší vymahatelnost, aby se s těmi lidmi dalo nějak pracovat. Jako myšleno pracovat, že to není, jako že je zatknou a pošlou je do kriminálu. Myšleno, ať se s těmi lidmi fakt začne pracovat. Ať už je to prostě nějaké množství sociálních pracovníků, kteří je dokážou, ne začlenit, ale využít těch možností a dát je třeba na trh práce.“* S touto problematikou se setkávají i APK. I ti mají problém s postihnutelností a vymahatelností: *„Oni už ti 12letý už ví,*

že mi na ně nemůžeme vůbec nic. My je můžeme napomenout. Jo a třeba i vykázat, když dělají nějaký to, ale to tak oni ví, že my nemáme žádnou šanci.“ (APK 3)....

V případě konkrétních opatření, která by mohla zvýšit pocit bezpečí, účastníci navrhovali **instalaci kamer na klíčových místech**, především v okolí Prioru, Karlovky a parku „u Modrých“. Diskutovalo se o tom, zda mají být kamery nenápadné, nebo naopak viditelné jako odstrašující prvek. Převládla shoda, že viditelnost by mohla mít preventivní efekt. Dalším návrhem bylo zvýšení **veřejného osvětlení**, především v problematických místech, jako je Kamenná a některé části centra. Revitalizace Prioru byla rovněž diskutována jako způsob, jak změnit vnímání této budovy a eliminovat negativní jevy, které jsou s ní spojeny. Častější úklid v problematických lokalitách, zejména v parku „u Modrých“, byl považován za další krok ke zlepšení prostředí.

Diskuze ukázala, že pocit bezpečí v Aši není primárně ovlivněn **samotným prostředím, ale sociální dynamikou některých lokalit**. Negativní zkušenosti s určitými skupinami obyvatel vedou k tomu, že se mládež vyhýbá konkrétním částem města. To se týká zejména Prioru, podchodu, Poštovního náměstí a Chebské ulice. Přestože existují návrhy na zlepšení infrastruktury a zajištění vyššího dohledu, někteří účastníci vyjádřili skepsi nad možností reálné změny: *„Ta místa nejsou špatná, jen ti lidi.“*

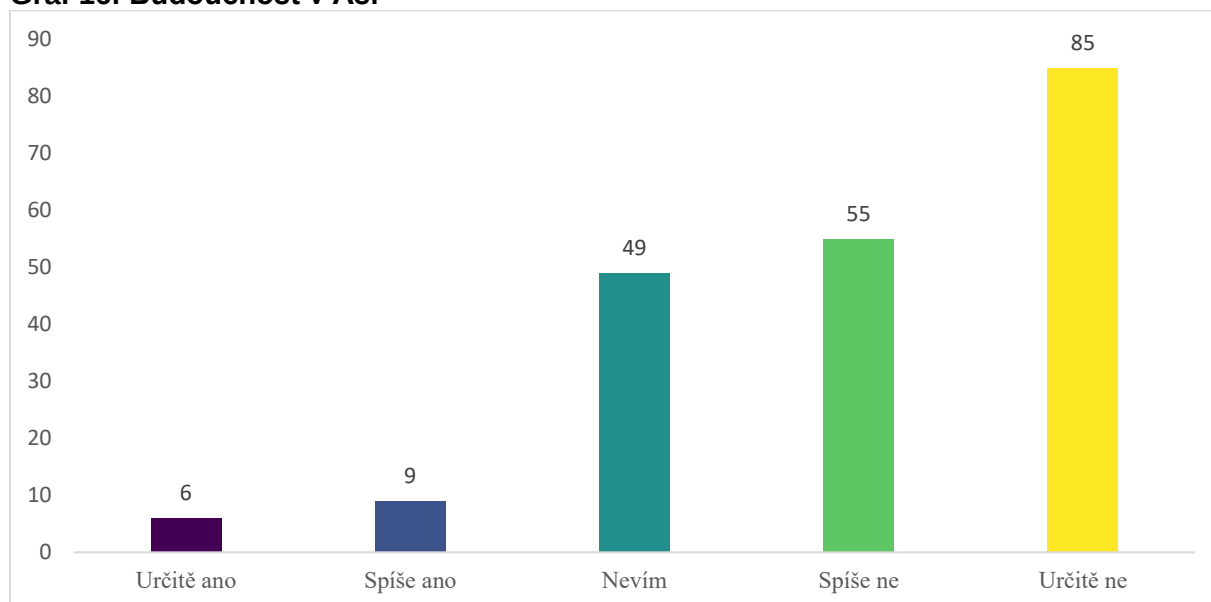
Zmiňované naznačuje, že zlepšení prostředí v Aši nebude možné bez komplexního přístupu, který by kombinoval jak bezpečnostní opatření, tak sociální práci s rizikovými skupinami obyvatel. Celkově lze říci, že mládež i aktéři v Aši negativně vnímají především centrum města, Karlovu ulici, Prior a okolní ulice, což je dáno pocitem nebezpečí, přítomností problémových osob, špatným stavem některých budov a celkově negativní atmosférou těchto míst. Obzvláště v nočních hodinách se respondenti cítí nejistě a vyhýbají se některým oblastem úplně. Výsledky naznačují, že pro zlepšení situace by bylo vhodné se zaměřit na zvýšení bezpečnosti v ulicích, lepší údržbu veřejných prostor a vytvoření míst, která by byla atraktivní a bezpečná pro mladé obyvatele města.

Budoucnost dětí a mládeže v Aši

Zatímco předchozí kapitoly se soustředily na současný stav volného času a veřejného prostoru v Aši, tato část výzkumu se zaměřuje na budoucnost. Prostřednictvím odpovědí dětí z dotazníkového šetření budeme zkoumat, zda plánují v Aši zůstat, co je k tomu motivuje, nebo naopak jaké faktory je vedou k odchodu z města. Součástí analýzy bude také pohled na to, zda by změna v nabídce volnočasových aktivit či veřejného prostoru mohla jejich rozhodování ovlivnit. Cílem této kapitoly je tak porozumět nejen tomu, jak děti Aš vnímají v současnosti, ale i tomu, zda si ji dokáží představit jako své budoucí působiště.

Výsledky ukazují, že **většina mládeže v Aši (69 %) neplánuje v budoucnu ve městě zůstat**, přičemž **42 % je o odchodu pevně rozhodnuto a 27 % spíše nepočítá s dlouhodobým setrváním**. Naopak pouze **7 % respondentů** vyjádřilo ochotu v Aši zůstat, z toho **3 % určitě ano a 4 % spíše ano**. Významná část dotázaných (**24 %**) si není jistá, což naznačuje, že budoucnost vnímají jako otevřenou a jejich rozhodnutí může být ovlivněno faktory, jako jsou pracovní příležitosti, kvalita života nebo dostupnost volnočasových aktivit (graf 16).

Graf 16: Budoucnost v Aši



Zdroj: vlastní zpracování

Z odpovědí respondentů na otázku, zda by chtěli v Aši zůstat, se jasně rýsují **dva hlavní proudy názorů** – zatímco menší část respondentů oceňuje klidné prostředí, dostupnost přírody a rodinné zázemí, většina plánuje město opustit. **Hlavním důvodem odchodu je nedostatek pracovních a studijních příležitostí, omezené možnosti trávení volného času a celková izolovanost města**. Jak uvedl jeden z respondentů: „Plánuji studovat medicínu a pracovat ve výzkumu nebo některém lékařském oboru, takže hned po maturitě Aš opustím, pokusím se dostat na Masarykovu univerzitu, a do budoucna zůstanu v Brně nebo Německu, kde jsou vhodné pracovní podmínky.“

Další významnou příčinou je **nedostatečné kulturní a společenské vyžití**, což se odráží v odpovědích respondentů, kteří často uváděli, že v Aši chybí kavárny, kina, obchodní centra i moderní sportoviště. Jeden z respondentů poznamenal: „V Aši není nic, co by mě tu drželo,

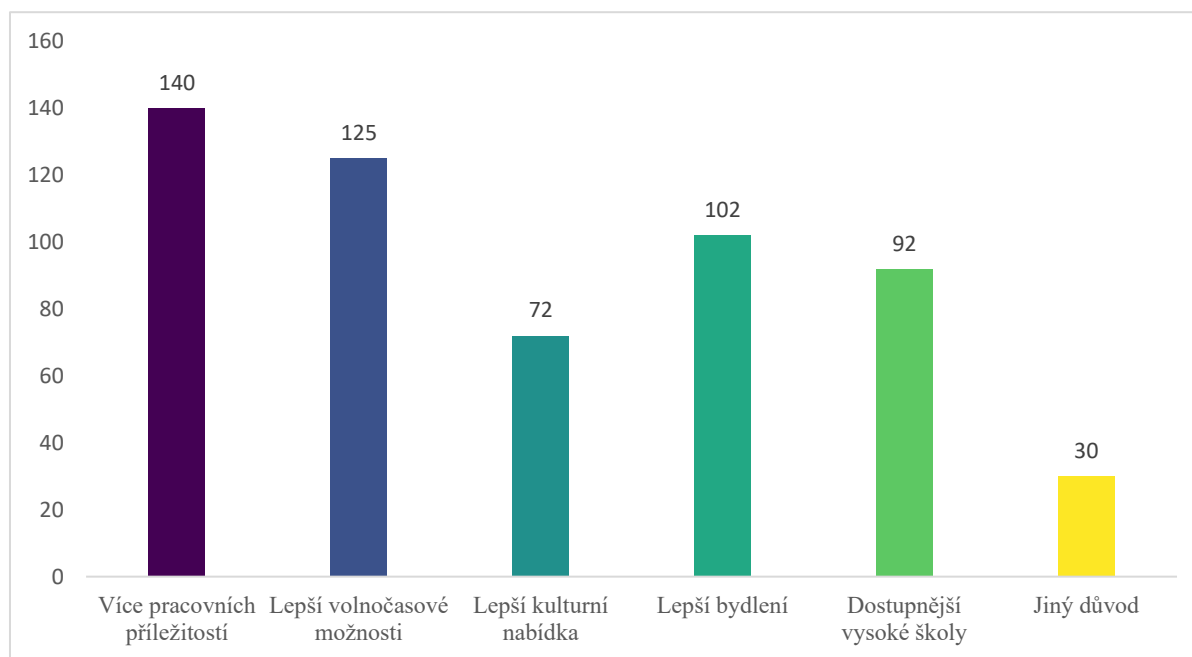
žádné zajímavé podniky ani místa.“ Jiný doplnil: „Když jdu s kamarády ven, nemáme kam pořádně zajít, chybí tu normální kavárna nebo prostor, kde bychom se mohli scházet.“

Neméně často respondenti zmiňovali **pocit nebezpečí a celkovou atmosféru ve městě**. Někteří uváděli konkrétní skupiny obyvatel, kvůli kterým se necítí bezpečně, jiní obecně popisovali negativní zkušenosti spojené s životem ve městě. Jeden z nich to shrnul slovy: „Hrozně mi vadí ti lidi tady, bojím se chodit skoro všude ve městě.“

Naopak ti, kteří by v Aši chtěli zůstat, nejčastěji argumentují **vazbou na rodinu a klidnějším životním stylem**. Jeden z respondentů uvedl: „Je to optimální místo na usazení – spousta přírody, dostačující množství obchodů a podniků, pár aktivit, co se zde dají dělat.“ Jiný zase vnímá osobní odpovědnost za budoucnost města: „Chci zde zůstat a pomoci region rozvíjet, Aš má vysoký potenciál.“

Další otázka sloužila k zjištění, co by pomohlo respondentům změnit názor na budoucnost v Aši (graf 17). Výsledky ukazují, že největší motivací pro setrvání v Aši by bylo **zvýšení počtu pracovních příležitostí (29 %)**, **rozšíření nabídky volnočasových aktivit (26 %)** a **zlepšení dostupnosti bydlení (21 %)**. Další faktory, které by mohly ovlivnit rozhodnutí mladých lidí o jejich budoucnosti ve městě, zahrnují **dostupnější vysoké školy (19 %)** a **rozšíření kulturní nabídky (15 %)**.

Graf 17: Změna názoru na budoucnost



Zdroj: vlastní zpracování

Otevřené odpovědi potvrzují, že velká část respondentů vnímají problém nejen v **ekonomických a vzdělávacích možnostech**, ale také v **atmosféře města**. Opakovaně se objevovaly zmínky o **nedostatečné bezpečnosti, kriminalitě a negativním chování některých skupin obyvatel**. Jiní by ocenili **lepší komunitní atmosféru a soudržnost mezi obyvateli Aše**, jak naznačuje výpověď: „Lepší komunita mezi občany Aše by možná změnila můj pohled na to tu zůstat.“

Další častou odpovědí bylo, že by respondenty k setrvání v Aši přimělo **rozšíření služeb a infrastruktury, aby nebylo nutné kvůli všemu dojíždět**. Mladí lidé si stěžují na absenci lékařů, škol a obchodů, přičemž jeden z nich to shrnuje: „*Více potřebných služeb, aby nebyla potřeba kvůli všemu dojíždět.*“ I přes množství konkrétních návrhů **někteří respondenti vyjádřili jednoznačný nezáměr o setrvání v Aši, bez ohledu na případné změny**. Například: „*Nic, po 19 letech tady už chci prostě pryč a přijet max. na víkend k rodičům.*“

Celkově lze říci, že pokud by se v Aši zlepšila pracovní nabídka, bezpečnost, kulturní a volnočasové vyžití, mohla by část mladých lidí změnit svůj pohled na budoucnost ve městě.

Návrhy a nápady na zlepšení volnočasových možností v Aši

Na úvod této kapitoly se zaměříme na odpovědi z dotazníkového šetření, které odhalují, jaké přání či nápady na zlepšení mají děti a mládež z Aše.

Na základě odpovědí respondentů k otázce „*Máš nějaký nápad nebo přání, jak zlepšit možnosti trávení volného času v Aši?*“ lze identifikovat několik oblastí, které mladým lidem v Aši chybí a které by přispěly k jejich větší spokojenosti. Nejčastěji se v odpovědích objevovala potřeba **kulturního vyžití**, konkrétně zřízení kina, čajovny, kavárny nebo restaurací, kde by se mohli setkávat. Mnoho respondentů vyjádřilo přání, aby v Aši probíhalo **více kulturních akcí**, koncertů či společenských událostí, které by oživily veřejný prostor a nabídly mladým lidem nové možnosti trávení volného času.

Dalším významným tématem byla **sportovní infrastruktura**, kde se opakovaně objevovaly návrhy na výstavbu nového skateparku, rekonstrukci sportovních areálů, přidání basketbalového hřiště či zázemí pro bojové sporty. Někteří by ocenili také **nové volnočasové kroužky**, jako je tanec, programování nebo výtvarné aktivity, které by rozšířily nabídku mimoškolních činností.

Respondenti také upozorňovali na **nedostatek míst pro trávení času v zimním období nebo při nepříznivém počasí**. Navrhovali například prostory s přístřešky, vytápěné komunitní centrum nebo vnitřní sportovní haly. Zazněly i požadavky na zvýšení **bezpečnosti ve městě**, lepší údržbu veřejných prostor a řešení sociálních problémů. Někteří respondenti vnímali jako problém kriminalitu, přítomnost bezdomovců a vandalismus, které je odrazují od využívání veřejného prostoru.

Chybějící možnosti a návrhy na zlepšení volnočasového života v Aši

Poslední část se zaměřuje na oblasti, které podle respondentů chybí nejvíce, a zároveň přináší návrhy, jak by se situace mohla zlepšit. Nejčastěji zmiňovanými oblastmi byla potřeba **neformálních míst pro setkávání**, jako je **čajovna** nebo **kavárna**, která by sloužila jako „*spot na zimu*“. Tato potřeba vyplývá z absence vhodného prostoru, kde by bylo možné trávit čas mimo domov v chladnějším období. Účastníci skupiny zmínili, že i když v létě funguje studentská kavárna, v zimě takové místo chybí. „*Čajovna by byla super, protože když chci jít s někým po škole ven a je špatné počasí, není kam,*“ uvedl jeden z účastníků. Zároveň si mládež uvědomuje, že podpora těchto podniků závisí i na nich samotných – byli by ochotni pomoci s propagací, návštěvností, a dokonce i brigádně vypomáhat.

Další významnou oblastí byla poptávka po **tanečních kurzech**, a to jak po klasických tanečních pro středoškoláky, tak po moderních stylech jako street dance nebo hip hop. Respondenti se shodli, že možnost využití prostor v ZUŠ nebo v jiných dostupných sálech by mohla být řešením, navíc by mohli sami přispět k organizaci a propagaci kurzů. V této souvislosti zmínili i chybějící zájmové aktivity, jako jsou bojové sporty nebo jiné druhy pohybových kroužků, které sice v Aši existují, ale ne vždy jsou dostupné pro mládež ve věku 12 až 19 let.

V návaznosti na oblast sportovního vyžití byla diskutována **dostupnost krytých sportovišť**, zejména Geipelovy haly, která je podle některých účastníků obtížně přístupná veřejnosti. Ačkoli ji sportovní kluby využívají, pro běžné skupiny mládeže není vždy jednoduché si ji

rezervovat a zaplatit. „*Já si myslím, že je možná problém, že když se sebere parta kluků ze sídliště v zimě, že si chtějí jít začutat, tak nevím, jestli posbírají 350 na to.*“ zaznělo v diskuzi od respondenta D. Řešením by mohlo být lepší informování o možnostech využití nebo částečné financování vstupného ze strany města.

Silné zastoupení měla i otázka **brigád**. Účastníci fokusní skupiny se shodli na tom, že nabídka pracovních příležitostí pro mládež je omezená. „*Jako v létě, když si člověk nenajde nějakou dobrou, slušnou práci, třeba v Sadáku, nebo někde v cukrárně, tak skončí někde, kde bude dělat, přesně Hans Glas, prostě za pás.*“ konstatovali. Podle účastníků by mohlo pomoci větší zapojení města do podpory podniků, které by mohly nabízet brigádnická místa. Například podpořit vznik zmíněné kavárny či čajovny.

Dalším výrazným tématem byla absence **víceúčelových volnočasových prostor**. Mládež vnímá jako problém, že v Aši není mnoho neorganizovaných míst, kde by mohli trávit čas bez nutnosti zapojení do konkrétního kroužku či sportovní aktivity. Jako inspiraci uvedli například Skautský institut v Praze nebo útulnou čajovnu v Chebu. „*Kam prostě, když chceš jít s kámoškou prostě ven, něco s ní vyřešit, a zjistíte, že prší, tak jako tady pršelo v úterý, tak si prostě můžeš jít sednout, dát si tam, dobře, bude tě to stát 100, 120, ale prostě můžeš tam jako by být na neutrální půdě sám za sebe, aniž bys musel sportovat nebo něco kupovat, tady prostě chybí...*“, zaznělo od respondenta D. K tomu respondentka A dodává: „*No, prostě si sednout někam, kde nikoho nebudu zajímat.*“. Podobně byla zmiňována i potřeba více indoorových volnočasových aktivit, jako je bowling, který dříve v Aši fungoval, ale postupně ztratil zájem veřejnosti.

Účastníci také pociťují nedostatek míst, kde lze nakupovat oblečení a obuv. Zatímco supermarketů a večerek je podle respondentů dostatek, obchody s módou a drogerií jsou omezené. „*Když si chci koupit normální boty, musím do Chebu, což není vždy pohodlné,*“ zaznělo v diskuzi. Ačkoli zde dříve fungovaly obchody jako H&M nebo New Yorker, neudržely se kvůli nízké návštěvnosti.

Celkově je z odpovědí patrné, že mládež vnímá Aš jako město s omezenými možnostmi pro volnočasové aktivity a pracovní příležitosti, což může přispívat k jejich odlivu do větších měst. **Přesto však sami vyjadřují ochotu podílet se na změnách, ať už formou propagace, výpomoci, nebo aktivního zapojení do organizace nových podniků a aktivit.**

Shrnutí hlavních zjištění a doporučení

Volnočasové aktivity dětí a mládeže

- Děti a mládež v Aši nejčastěji **tráví volný čas neorganizovanými aktivitami** – setkáváním s přáteli, venkovními aktivitami a sportem, méně se zapojují do organizovaných volnočasových programů.
- Významná část mládeže **tráví čas online** – na sociálních sítích a hraním her.
- **Organizované volnočasové aktivity** (kroužky, sportovní kluby) využívá menšina respondentů, což souvisí s nízkou propagací těchto možností. V Aši je relativně široká nabídka volnočasových aktivit, avšak z důvodu absence aktualizace nebo úplné absence webových stránek může být pro mnoho respondentů skryta.

Hodnocení možností trávení volného času

- **Většina respondentů (67 %) hodnotí nabídku volnočasových aktivit negativně** – často jim chybí zábavní zařízení (kina, herny), prostory pro neformální setkávání mládeže a kulturní akce.
- Poptávka je zejména po sportovních a společenských aktivitách, například tanečních kurzech, hudebních workshopech či e-sportových aktivitách.

Bezpečnost a veřejná prostranství

- Mládež vnímá některé **části města jako nebezpečné** (např. Karlova ulice, centrum města, Prior). Důvodem je přítomnost rizikových skupin a špatná údržba veřejného prostoru.
- Naopak **pozitivně** jsou vnímána sportoviště (Vrch Háj aj.), veřejné parky a přírodní lokality.

Budoucnost dětí a mládeže v Aši

- **69 % mladých lidí neplánuje** v Aši zůstat, hlavními důvody jsou nedostatek pracovních a studijních příležitostí a omezené možnosti trávení volného času.
- Přibližně **24 % respondentů nemá o své budoucnosti jasnou představu**.

Doporučení

Rozšíření volnočasové nabídky

- Vytvořit dostupné a atraktivní prostory pro neformální setkávání mládeže (např. komunitní centrum, čajovna).
- Podpořit vznik více organizovaných volnočasových aktivit, zejména v oblastech, o které je největší zájem (sporty, kulturní akce, komunitní prostory).
- Zvýšit informovanost o již existujících aktivitách – zlepšit propagaci pomocí sociálních sítí a školních informačních kanálů.

Zlepšení veřejného prostoru a bezpečnosti

- Zaměřit se na revitalizaci problematických lokalit (např. Karlova ulice, centrum města).

- Posílit bezpečnostní opatření v rizikových oblastech (větší dohled městské policie, lepší osvětlení).

Podpora mladých lidí k setrvání v Aši

- Vytvořit více příležitostí pro mladé lidi v oblasti vzdělávání, zaměstnání a podnikání.
- Organizovat akce, které by posílily komunitní život a zvýšily atraktivitu města (například festivaly).

Seznam literatury

Hamřík, Z. (2022). *Volný čas dětí a mládeže*. Univerzita Palackého v Olomouci. Dostupné z <https://doivup.upol.cz/pdfs/doi/9900/05/5500.pdf>

Hladík, J., Korecká, Z., Luboš, S. (2024). *Analytický podklad Aš*. Odbor pro sociální začleňování (Agentura), Ministerstvo pro místní rozvoj ČR. Dostupné z https://www.socialni-zaclenovani.cz/wp-content/uploads/A%C5%A1_KA-01_VS_2024.pdf

Hofbauer, B. (2004). *Děti, mládež a volný čas*. Portál.

Chalupecká, S. (2022). *Neorganizované volnočasové aktivity dětí ve věku 11–15 let v Olomouckém kraji v roce 2021* (Diplomová práce). Univerzita Palackého v Olomouci. Dostupné z https://theses.cz/id/f07yq1/NEORGANIZOVANE_VOLNOCASOVE_AKTIVITY_DETÍ_VE_VE_KU_11-15_LE.pdf

Koskela a Pain (2000). *Gender, Race, Age and Fear in the City*.

Krajská správa Českého statistického úřadu v Plzni. (2017). *Vzdělávání v Plzeňském kraji ve školním roce 2023/2024*. Dostupné z <https://csu.gov.cz/plk/vzdelavani-v-plzenskem-kraji-ve-skolnim-roce-20232024>

Lang, P. & Matoušek, R. (2020). *Metodika pro posouzení míry a rozsahu sociálního vyloučení v území*. Odbor pro sociální začleňování (Agentura), Ministerstvo pro místní rozvoj ČR. [Metodika-pro-posouzení-soc.-vyloučení.pdf](#)

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. (2001). *Volný čas a prevence u dětí a mládeže*. Dostupné z https://msmt.gov.cz/file/7327_1_1

Vepřková, R. (2017). *Vstupní analýza Rotava*. Odbor pro sociální začleňování (Agentura), Ministerstvo pro místní rozvoj ČR. Dostupné z [VA_Rotava.pdf](#)